AWDURDOD TÂN GOGLEDD CYMRU

DATGANIAD CYFRIFON 2009-2010

CYNNWYS

	RHIF TUD.
Rhagair Esboniadol gan y Trysorydd	1-4
Datganiad Cyfrifoldebau ar gyfer y Datganiad Cyfrifon	5
Datganiad ar y System Rheolaeth Fewnol	6-9
Datganiad Polisïau Cyfrifyddu	110-13
Datganiadau Ariannol Craidd	14 -17
Nodiadau'r Datganiadau Ariannol Craidd	18 - 33
Cyfri'r Gronfa Bensiwn gyda Nodiadau	34
Adroddiad Archwiliwr	35 - 36

RHAGAIR ESBONIADOL

1. Rhoddir manylion y canllawiau gweithredol i'r Gwasanaethau Tân ac Achub yng Nghymru yn y Fframwaith Achub Cenedlaethol a gynhyrchwyd gan WAG. Nod y Fframwaith Cenedlaethol yw ceisio ehangu rôl y Gwasanaethau Tân ac Achub yng Nghymru o safbwynt atal, addysgu ac ymwneud â'r cymunedau y maent yn eu gwasanaethu gan sicrhau'r un pryd na chyfaddawdir ar eu gallu i ymladd tân.

Mae Gwasanaethau Tân ac Achub Gogledd Cymru'n paratoi cynlluniau gweithredu blynyddol er mwyn lleihau'r risgiau gyda phwyslais cynyddol ar atal ac addysgu. Mae'r Gwasanaeth hefyd yn gweithio'n weithgar gyda'r cymunedau y mae'n eu gwasanaethu, enghraifft o hyn yw'r nifer o Archwiliadau Diogelwch Tân yn y Cartref a gwblhaodd y Gwasanaeth, 32,802 yn 2009/10. Mae'r Awdurdod Tân hefyd yn gweithio mewn partneriaeth â gwasanaethau brys eraill, er enghraifft rheolir y portffolio eiddo gan Adran Rheoli Cyfleusterau ar y cyd gyda Heddlu Gogledd Cymru, ac mae Swyddfa Reoli'r Gwasanaeth Tân bellach mewn adeilad sy'n cael ei rannu gyda'r Heddlu yn Llanelwy. Mae'r Awdurdod hefyd yn cymryd rhan mewn nifer o brosiectau eraill sy'n adlewyrchu amcanion y Fframwaith Genedlaethol er enghraifft Cymdeithas yr Ymladdwyr Tân Ifanc sy'n cael ei redeg gan ymladdwyr tân pan nad ydynt ar ddyletswydd gyda changhennau ar draws Gogledd Cymru a phrosiect y Ffenics sydd wedi bod yn llwyddiannus iawn gyda phobl ifanc yn yr ardal.

Mae Datganiad Cyfrifon yr Awdurdod yn gyhoeddiad a orchmynnir gan y gyfraith; a'i bwrpas yn bennaf yw darparu gwybodaeth glir ynghylch sefyllfa a pherfformiad ariannol Gwasanaeth Tân Gogledd Cymru ar gyfer y flwyddyn ariannol 2008-09. Yn unol â'r Datganiad o Arfer a Argymhellir (SORP) ar gyfer 2008-09 mae'r nodyn yn y cyfrifon ar Safon Adrodd Ariannol 17, 'Cyfrifo ar gyfer Costau Pensiwn', wedi'i ymestyn.

2(a). Dyma restr o'r datganiadau a'r rhesymau drostynt:-

(i) **<u>Datganiad Polisïau Cyfrifyddu</u>**
Mae hwn yn amlinellu'r egwyddorion a'r polisïau sy'n sail i gyfrifon y Gwasanaeth Tân.

(ii) **<u>Cyfrif Incwm a Gwariant</u>**
Mae hwn yn crynhoi'r adnoddau a gafwyd ac a ddefnyddiwyd gan yr Awdurdod yn y flwyddyn.

(iii) **<u>Datganiad y Symudiad ar y Balans</u> Gronfa Gyffredinol**
Cysoniad sy'n dangos y cysylltiad rhwng y balans o adnoddau a gafwyd ac a ddefnyddiwyd yn y flwyddyn â'r cyfraniadau gan yr awdurdodau sy'n aelodau.

(iv) **<u>Datganiad Cyfanswm Enillion a Cholledion a Gydnabyddir</u>**
Mae hwn yn dangos y cysylltiad rhwng y symudiad yng ngwerth net y fantolen â diffyg y Cyfrif Incwm a Gwariant ac enillion a cholledion eraill a gydnabyddir.

(v) **<u>Mantolen</u>**
Mae'r Fantolen yn disgrifio sefyllfa ariannol y Gwasanaeth Tân.

(vi) **<u>Datganiad Llif Arian</u>**
Mae'r datganiad cyfunol hwn yn crynhoi'r llif arian mewnol ac allanol sy'n codi o'r trafodion â thrydydd parti i bwrpas refeniw a chyfalaf.

(vii) **<u>Y Cyfrif Cronfa Bensiwn</u>**
Ar 1 Ebrill 2007 newidiodd y trefniadau sy'n ymwneud â Chynlluniau Pensiwn Ymladdwyr Tân yng Nghymru. Mae'n ofynnol i'r Awdurdod gadw Cyfrif Incwm a Gwariant ar wahân a Datganiad Asedau Net ar gyfer yr holl drafodion hyn.

(viii) **<u>Datganiad Cyfrifoldebau ar gyfer y Datganiad Cyfrifon</u>**
Mae hwn yn dangos cyfrifoldebau Trysorydd a Chadeirydd yr Awdurdod ynglŷn â'r Datganiad Cyfrifon.

2(b). Mae nodiadau sy'n darparu gwybodaeth ychwanegol ar y Cyfrif Incwm a Gwariant, Datganiad y Symudiad ar y Balans Gronfa Gyffredinol, y Datganiad Cyfanswm Enillion a Cholledion a Gydnabyddir, y Fantolen, y Datganiad Llif Arian a'r Cyfrif Cronfa Bensiwn.

Mae'r Datganiad Cyfrifon yn ateb gofynion Cod Ymarfer Cyfrifyddu Awdurdodau Lleol ym Mhrydain (2009) a'r Cod Ymarfer Cyfrifyddu Gwerth Gorau (2009) a gyhoeddwyd gan Sefydliad Siartredig Cyllid Cyhoeddus a Chyfrifyddiaeth (CIPFA), a'r Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2005 a'r Diwygiadau i'r Rheoliadau yn 2007.

3. CRYNODEB O'R FLWYDDYN ARIANNOL 2008-2009

(i) Gwariant Refeniw 2008-2009

Cymeradwywyd cyllideb o £31,311,563 ar gyfer y flwyddyn gan Aelodau'r Awdurdod Tân. Roedd y gwariant gwirioneddol fymryn yn is na'r hyn y cyllidwyd amdano ac roedd modd i'r Awdurdod neilltuo darpariaeth arian ychwanegol, £131,628, i gwrdd â chostau tybiedig yr ôl-daliadau a hawliwyd gan Ddiffoddwyr tân Rhan Amser o ganlyniad i geisiadau cyflog cyfartal. Rheolwyd y gyllideb ar gyfer 2009-10 yn ofalus i alluogi'r Awdurdod neilltuo arian i gwrdd â gwariant yn 2010-2011a gymeradwywyd gan yr Aelodau fel rhan o'r broses llunio cyllideb. Mae'r tabl isod yn dangos y prif feysydd lle bu gorwario, a'r tanwario a ddefnyddiwyd yn eu herbyn.

Gorwario	***£'000***	***Tanwario***	***£'000***
Costau Adeiladu	130	Costau Gweithwyr	588
Costau Cludiant	4	Llog sy'n Daladwy	168
Yswiriant	28	Ad-dalu Dyled (MRP)	92
TG a Chyfathrebu	130	Incwm Cynllunio Rhag Argyfwng	34
Trydydd parti	30	Ffioedd Cyfalaf ychwanegol	46
Incwm Buddsoddiadau (Diffyg)	173	Grant Cynnal a Chadw	75
		Gostyngiadau a Dderbyniwyd (Trysorlys)	133
Taliadau Prydlesu	83		
Neilltuo ar gyfer cyllideb 2010/11	418	Darpariaeth Dyled Ddrwg	11
Diffygion Masnachu	19		
Cyfanswm	1,015		1,147
Tanwariant Net			**132**

Derbyniodd yr Awdurdod nifer o grantiau refeniw gan Lywodraeth y Cynulliad i hyrwyddo amryw o ymgyrchoedd yng Ngogledd Cymru yn ystod y flwyddyn. Cyfanswm y grantiau a dderbyniwyd oedd £2.17m. Ariannwyd y prosiectau isod gan rai o'r grantiau sylweddol a dderbyniwyd:

- Y Ffenics   £307k
- Ymyriadau   £524k
- Lleihau Llosgi Bwriadol   £320k
- Dimensiwn Newydd   £146k
- Firelink   £394k
- Cydnerthu   £111k

Roedd mwyafrif y grantiau hyn, a ddefnyddiwyd i ariannu prosiectau megis Firelink, yn grantiau untro a ni chânt eu dyfarnu eto.

(ii) **Gwariant Cyfalaf 2009-2010**

Yn ystod y flwyddyn gwariodd yr Awdurdod £2,573,924 ar prosiectau cyfalaf fel a ganlyn:-

	£
Adeiladau	
Ailfodelu Biwmares	7,059
Ailfodelu'r Rhyl	124,144
Ailfodelu Nefyn	520
Ailfodelu'r Waun	700
Swyddfeydd Diogelwch y Siroedd, Llangefni	537,894
Dymchwel Tyrau Hyfforddi	125,811
Mân Waith Adeiladu	214,034
Cydymffurfio â'r DDA a Chydraddoldeb	245,396
Cerbydau ac Offer	
Cerbydau Ysgafn	124,764
Cerbydau ac Uwchraddiadau Eraill	585,431
Offer TG ac Eraill	608,171
CYFANSWM GWARIANT CYFALAF	**2,573,924**

Cafwyd gwariant llai nag a ragwelwyd yn rhaglen gyfalaf 2009-2010 oherwydd fod nifer o gynlluniau wedi eu gohirio i sicrhau y byddai digon o arian i ariannu Gorsaf Dân Wrecsam. Oherwydd y bu oedi ar ddechrau prosiectau Wrecsam a Llangefni mae'r gwariant yn llai na'r swm a amcangyfrifwyd yn 2009-10. Cafwyd oedi hefyd yn y rhaglen newid cerbydau yn bennaf oherwydd prynu Tendrau Dŵr. Caiff y prosiectau hyn, gyda chost tybiedig o £4m, eu dwyn ymlaen i 2010-2011.

Dyfarnodd Llywodraeth Cynulliad Cymru grant werth £925k i'r Awdurdod. Defnyddiwyd y grant i uwchraddio a gwella cyfleusterau mewn sawl eiddo a cyfrannodd hefyd tuag at gynllun Llangefni.

Dan y Cod Darbodus, gall yr Awdurdod yn unol â pha bynnag ddull ariannu sydd fwyaf cost effeithiol ariannu'r rhaglen gyfalaf.
Yn 2009-2010 ariannwyd y rhaglen gyfalaf yn bennaf drwy fenthyciadau gan Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus (£1,636.250), grantiau (£924,732), Derbyniadau Cyfalaf (£12,942).

(iii) **Mantolen 2009-2010**

Pennir oes ased i'r holl adeiladau, cerbydau ac offer sy'n eiddo i'r Awdurdod Tân, a chânt eu dibrisio ar sail yr oes ddisgwyliedig honno; dangosir hyn yn Nodyn 10 yn y Datganiadau Ariannol Craidd. Mae'r cynnydd mewn benthyca yn dibynnu ar nifer o ffactorau; swm y gwariant cyfalaf i'w ariannu trwy fenthyca a'r ddyled fenthyca i'w had-dalu fel rhan o'r Ddarpariaeth Isafswm Refeniw. Dyled fenthyca'r Awdurdod ar 31 Mawrth 2010 oedd £15.97m.

Cyflwynwyd FRS17 er mwyn sicrhau bod y datganiadau ariannol yn adlewyrchu gwerth teg yr asedau a'r ymrwymiadau sy'n codi o oblygiadau budd-daliadau ymddeol cyflogwr ac unrhyw gyllid cysylltiedig. Daw holl gostau presennol y gwasanaeth o'r cyfrif refeniw a chofnodir hynny yn y Fantolen er mwyn adlewyrchu ymrwymiadau pensiwn yr Awdurdod. Yr amcangyfrif o ran ymrwymiadau pensiwn ar gyfer Gwasanaeth Tân Gogledd Cymru ar 31 Mawrth 2010 oedd £215m, cynnydd o £75m. Mae'r gostyngiad hwn yn digwydd yn bennaf yn sgil y newidiadau mewn rhagdybiaethau sy'n waelodol i werth presennol ymrwymiadau pensiwn y Cynllun Pensiwn Diffoddwyr Tân. Eglurir hyn ymhellach yn y Datganiad o Bolisïau Cyfrifyddu.

(iv) **Llif Arian**

Caiff yr Awdurdod Tân ei gyllido gan gyfraniadau gan y chwe Awdurdod Lleol sy'n aelodau. Derbynnir y cyfraniadau'n fisol ac fe'u defnyddir i ariannu gwariant.

v) **Darpariaethau ac Ymrwymiadau**

Mae gan yr Awdurdod nifer o ddarpariaethau i ddiwallu sawl ymrwymiad i ddod yn sgil digwyddiadau yn y gorffennol. Y balans ar ddechrau'r flwyddyn oedd £0.51m ac ar ddiwedd y flwyddyn £0.65m. Neilltuwyd darpariaeth arian ychwanegol y flwyddyn hon i gwrdd ag ôl-daliadau i Ddiffoddwyr Tân Rhan Amser fel a fanylir uchod.

Yn y gorffennol nid oedd gan yr Awdurdod, yn unol â thermau'r Gorchymyn Cyfuno, y pŵer i gadw cronfeydd wrth gefn. Bellach, mae deddfwriaeth wedi ei phasio sydd yn galluogi Awdurdodau Tân Cymru i gadw cronfeydd wrth gefn, a gweithredir ar y pŵer hyn am y tro cyntaf eleni.

(vi) **Costau Ariannu Cyfalaf**

Y tâl a godwyd ar gyfrifon refeniw'r gwasanaeth er mwyn adlewyrchu cost asedau sefydlog a ddefnyddiwyd wrth ddarparu'r gwasanaeth oedd £1,711.293. Tâl tybiannol yw hwn ar gyfer dibrisio a gwneir addasiad i'r balans diwedd blwyddyn fel na effeithir ar y cyfraniadau sydd eu hangen i ariannu'r gwasanaeth. Y gost wirioneddol i'r gwasanaeth am ariannu cyfalaf yw £418,816 am log ar fenthyciad a Darpariaeth Isafswm Refeniw a Darpariaeth Refeniw Gwirfoddol o £1,252.222.

4. GWYBODAETH YCHWANEGOL

Mae gwybodaeth ychwanegol am y cyfrifon hyn ar gael gan Drysorydd yr Awdurdod Tân, Bodlondeb, Conwy. Hefyd, mae gan aelodau o'r cyhoedd sydd â diddordeb, yr hawl statudol i archwilio'r cyfrifon cyn i'r archwiliad gael ei gwblhau. Rhoddir gwybod bod y cyfrifon ar gael i'w harchwilio trwy'r wasg leol ac ar wefannau Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru (www.gwastan-gogcymru.org.uk) a Chyngor Bwrdeistref Sirol Conwy (www.conwy.gov.uk

.

K W FINCH CPFA *IRRV*
Trysorydd i'r Awdurdod Tân

DATGANIAD CYFRIFOLDEBAU AR GYFER Y DATGANIAD CYFRIFON

CYFRIFOLDEBAU'R AWDURDOD

Mae'n ofynnol i'r Awdurdod:
- wneud trefniadau i weinyddu ei faterion ariannol yn gywir ac i sicrhau fod gan un o'i swyddogion y cyfrifoldeb am weinyddu'r materion hynny. Yn yr Awdurdod hwn, y cyfryw swyddog yw'r Trysorydd
- reoli ei faterion i sicrhau defnydd economaidd, effeithlon ac effeithiol o adnoddau a diogelu ei asedau
- cymeradwyo'r Datganiad Cyfrifon

TYSTYSGRIF Y CADEIRYDD
DATGANIAD CYFRIFON 2008/2009

Cymeradwywyd y cyfrifon a archwiliwyd yng nghyfarfod Pwyllgor Awdurdod Tân Gogledd Cymru.

ARWYDDWYD:____ DYDDIAD:_____________

Cadeirydd, Awdurdod Tân Gogledd Cymru

CYFRIFOLDEBAU'R TRYSORYDD

Mae'r Trysorydd yn gyfrifol am baratoi Datganiad Cyfrifyddu'r Awdurdod yn unol ag arferion priodol fel y nodir yng Nghod Ymarfer CIPFA/LASAAC ar Gyfrifyddu Awdurdod Lleol yn y Deyrnas Unedig (y Datganiad o'r Arfer a Argymhellir (SORP)). Mae'n ofynnol i'r Datganiad Cyfrifyddu gyflwyno darlun cywir a theg o sefyllfa ariannol yr Awdurdod ar y dyddiad cyfrifyddu a'i incwm a'i wariant am y flwyddyn yn diweddu 31 Mawrth 2010.
Wrth baratoi'r Datganiad Cyfrifon, mae'r Trysorydd wedi:
- dewis polisïau cyfrifyddu addas ac yna eu defnyddio gyda chysondeb;
- llunio barnau ac amcangyfrifon oedd yn rhesymol a doeth;
- cydymffurfio â'r SORP awdurdod lleol.

Mae'r Trysorydd hefyd wedi:

- cadw cofnodion cyfrifyddu cywir a oedd yn gyfamserol;
- cymryd camau rhesymol er mwyn atal neu ddarganfod twyll neu weithredoedd afreolaidd eraill.

TYSTYSGRIF Y TRYSORYDD
DATGANIAD CYFRIFON 2009/2010

Paratowyd Datganiad Cyfrifon yn unol â Rheolau Cyfrifon ac Archwiliad (Cymru) 2005 a'r Diwygiadau i'r Rheoliadau yn 2007.

ARWYDDWYD :________________________________DYDDIAD:_____________________

K W FINCH CPFA IRRV
Trysorydd Awdurdod Tân Gogledd Cymru

DATGANIAD AR Y SYSTEM RHEOLAETH FEWNOL

1. Cwmpas Cyfrifoldeb

Mae Gwasanaeth Tân Gogledd Cymru yn gyfrifol am sicrhau y rheolir ei fusnes yn unol â'r gyfraith a safonau priodol, a bod arian cyhoeddus yn cael ei ddiogelu a'i gyfrifo'n briodol, a'i ddefnyddio'n economaidd, effeithlon ac effeithiol. Mae gan yr Awdurdod ddyletswydd o dan Ddeddf Llywodraeth Leol 1999 a Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2009 i wneud trefniadau i sicrhau gwelliant parhaol yn y ffordd mae ei swyddogaethau yn cael eu hymarfer, gydag ystyriaeth i gyfuniad o economi, effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd.

Wrth gyflawni'r holl gyfrifoldebau yma, mae'r Awdurdod yn gyfrifol am sicrhau bod system ddigonol o reoli mewnol sy'n hwyluso ymarfer effeithlon ei swyddogaethau ac sy'n cynnwys trefniadau i reoli risg a threfn lywodraethol effeithlon.

Mewn cydweithrediad â'i archwilwyr allanol, KPMG, mae'r Awdurdod wedi penderfynu parhau i gyhoeddi Datganiad Rheoli Mewnol eleni.

2. Diben y System o Reolaeth Fewnol

Cynllunnir y system o reoli mewnol i reoli risg hyd lefel rhesymol yn hytrach nag i ddiddymu'r holl risgiau o fethu i gyflawni polisïau, nodau ac amcanion. Felly, mae'n gallu rhoi sicrwydd rhesymol o effeithlonrwydd yn unig. Cynllunnir system o reoli mewnol yr Awdurdod i:

- adnabod a blaenoriaethu gweithredoedd i roi sylw i'r risgiau i'r cyflawniad o bolisïau, nodau ac amcanion yr Awdurdod;
- werthuso'r tebygolrwydd o sylweddoli'r risgiau hynny;
- werthuso'r effaith os sylweddolir y risgiau hynny; a'u
- rheoli hwy'n economaidd, yn effeithlon ac yn effeithiol.

Mae system o reoli mewnol wedi bod yn ei le o fewn yr Awdurdod ar gyfer y flwyddyn ddaeth i ben 31 Mawrth 2010 a hyd ddyddiad cymeradwyo'r adroddiad blynyddol a'r cyfrifon ac yn unol ag arfer da. Fodd bynnag, nid yw'r system yn statig a gwneir gwelliannau yn ystod y flwyddyn.

Yr amgylchedd rheoli mewnol

Mae amgylchedd rheoli mewnol yr Awdurdod yn cynnwys y nifer o systemau, polisïau, gweithdrefnau a gweithrediadau sydd yn eu lle i:

- sefydlu a monitro'r cyflawniad o amcanion allweddol yr Awdurdod;
- hwyluso gwneud polisïau a phenderfyniadau;
- sicrhau cydymffurfiad gyda pholisïau, gweithdrefnau, deddfau a rheoliadau sefydledig;
- adnabod, asesu a rheoli'r risgiau yn unol ag amcanion yr Awdurdod yn cynnwys rheoli risg;
- sicrhau defnydd economaidd ac effeithiol o adnoddau, ac i sicrhau gwelliannau parhaol yn y ffordd mae swyddogaethau'r Awdurdod yn cael eu hymarfer, gydag ystyriaeth i gyfuniad o economi, effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd fel sy'n ofynnol gan y ddyletswydd Gwerth Gorau;
- ddarparu rheolaeth gyllidol briodol yr Awdurdod a rhoi gwybod am reolaeth gyllidol; a
- sicrhau rheoli perfformio digonol yr Awdurdod a rhoi gwybod am reoli perfformiad.

4. Rheolaeth Gyllidol

Rydym ni wedi datblygu trefniadau cadarn i sicrhau fod ein rheolaeth gyllidol yn gadarn ac yn addas i'r pwrpas. Mae'r trefniadau yma'n cynnwys:

- Gwahaniad clir o gyfrifoldebau rhwng ein swyddogaeth cyfrifyddu rheoli, ymgymerir ag ef yn y Pencadlys, a'n trefniadau cyfrifyddu ariannol, ymgymerir â hwy drwy ein Cytundeb Lefel Gwasanaeth gan Gyngor Bwrdeistref Sirol Conwy;

- Mae'r Awdurdod yn adolygu ac yn cymeradwyo'r cyllid yn flynyddol, sydd wedi cael ei datblygu a'i hysbysu gan swyddogion, mewn ymgynghoriad â Phenaethiaid Adrannau;
- Mae'r Awdurdod yn derbyn adroddiadau monitro cyllid chwarterol, ac mae'r Grŵp Gweithredol yn adolygu'r cyllid yn fanwl pob 6 wythnos;
- Rydym ni wedi datblygu rhaglen cyfalaf tair blynedd, sy'n ein galluogi ni i gael ymagwedd tymor byr, tymor canolig a thymor hir i gynllunio cyfalaf;
- Rydym ni wedi mabwysiadu rhagolwg cyllidol tair blynedd sy'n cael ei ystyried yn ein proses cynllunio gwasanaeth;
- Rheolir y Gyllideb yn unol â Strategaeth a Chynllun Rheoli Cyllid, a benthyciadau yn unol â Chod Ymarfer Darobus. Cymeradwyir y dangosyddion darobus gan yr Aeoldau ;
- Mae gennym ni Gytundebau Lefel Gwasanaeth effeithiol gyda Chronfeydd Pensiwn Clwyd a Dyfed a Chyngor Bwrdeistref Sirol Conwy ar gyfer rheoli pensiynau a gwasanaethau cefnogi ariannol yn y drefn honno, gan ddarparu gwybodaeth dechnegol arbenigol i'r Awdurdod;
- Rydym ni'n adolygu ein rheoliadau cyllidol a rheolau sefydlog yn amserol;
- Ymgymerir â chyfrifoldebau cyllidol yr Awdurdod gan bersonél sydd wedi eu hyfforddi'n gymwys a phrofiadol, ac mae gan staff linellau goruchwylio ac adrodd clir;

5. Rheoli Perfformiad

Rydym ni wedi ymrwymo i ddatblygu ein fframwaith rheoli perfformiad yn barhaol ac wedi gweithredu cydrannau pwysig ein fframwaith. Rydym ni'n sylweddoli fod hwn yn ardal sy'n datblygu drwy'r adeg ac rydym ni'n hyderus o barhau i wneud cynnydd yn yr ardal yma. Rydym ni wedi sefydlu'r canlynol eisoes:

- Rydym ni'n amlinellu ein hamcanion a chynigion strategol er mwyn cyflawni'r rhain yn ein Cynllun Gweithredu Lleihau Risg yn flynyddol. Rydym ni'n dilyn ein cynnydd yn yr ardaloedd hyn drwy'r flwyddyn, gydag adroddiadau yn cael eu cyflwyno i'r Grŵp Gweithredol a'r Panel Gweithredol;
- Rydym ni'n parhau i gasglu a monitro ein cyfres o ddangosyddion perfformiad, gan osod targedau estynedig yn erbyn y rhain yn flynyddol. Rydym ni'n paratoi adroddiadau bob chwarter blwyddyn i'r Panel Gweithredol i fonitro datblygiadau;
- Rydym ni'n parhau i gadw mewn cysylltiad â Gwasanaethau Tân ac Achub eraill Cymru i adnabod tueddiadau a newidiadau yn niferoedd y digwyddiadau neu fathau arbennig o ddigwyddiadau. Cynhelir cyfarfodydd chwarterol ac ynddynt byddwn yn trafod y materion perfformiad, polisïau cenedlaethol a rhannu arferion da.
- Rydym ni wedi cyflwyno trefniadau i baratoi cynlluniau adrannol a sirol sy'n caniatáu i'n nodau ac amcanion dreiddio trwy'r gwasanaeth. Rydym ni'n monitro cynnydd yn erbyn y cynlluniau hyn bob chwarter blwyddyn mewn cyfarfodydd cynllunio a pherfformiad.
- Rydym wedi datblygu amcanion adrannol a thargedau sy'n cael eu monitro yn ogystal â'u goblygiadau ariannol bob chwarter;
- Rydym wedi cwblhau'r bedwaredd flwyddyn o 'sicrwydd gweithredol' a oedd yn cynnwys hunanasesu'r saith prif linell ymholi (KLOEs) mewn perthnasedd â Rheoli Risgiau Cymunedol, Atal, Amddiffyn, Ymateb, Iechyd a Diogelwch, Hyfforddiant a Datblygiad, Rheoli Galwadau a Chefnogi Digwyddiadau. Canolbwyntiodd adolygiad gan gymheiriaid, gan ddau Wasanaeth Tân ac Achub arall Cymru, ar y prif llinellau ymholi canlynol: Iechyd a Diogelwch a Hyfforddiant a Datblygiad. Byddwn yn monitro datblygiad gyferbyn â'r cynllun y byddwn wedi ei llunio yn dilyn y sicrwydd gweithredol.
- Rydym wedi cyflwyno System Reoli Cofnodion ac yn defnyddio'r wybodaeth a ddarperir i adrodd ar Archwiliadau Diogelwch Tân yn y Cartref, Gwybodaeth Gweithredol a lefel gweithgarwch Diogelwch Tân yn allanol fel rhan o'r ffurflenni ystadegol blynyddol a'r dangosyddion cenedlaethol. Yn fewnol defnyddir y system i fonitro cynnydd gyferbyn â chynlluniau'r gwasanaethau sirol.
- Rydym wedi ymrwymo i barhau i ddatblygu system rheoli perfformiad Cymru Gyfan, Ffynnon, er mwyn gwneud defnydd mwy effeithiol ac effeithlon o'n adnoddau. Gwnaethom ddefnydd o'r ymgynghoriaeth a gynigwyd gan y cwmni a oedd wedi eu contractio gan Lywodraeth Cynulliad Cymru i ddarparu'r Rhaglen Ffynnon a gweithio gyda'r cwmni a Gwasanaethu Tân ac Achub eraill Cymru fel y gallwn lwyddo gyda Chynllun Cyflawni Ffynnon yr Awdurdodau Tân ac Achub.

6. Llywodraethu Corfforaethol

Mae'r Awdurdod wedi ymrwymo i gynnal y safonau uchaf o ymddygiad i'w aelodau a staff. Rydym ni wedi rhoi trefniadau yn eu lle i gynnal a monitro'r safonau yma, yn cynnwys;

- Mae gennym ni gynllun o ddirprwyo pwerau gwneud penderfyniadau o'r Awdurdod i'r Prif Swyddog Tân;
- Mae Cylch Gorchwyl wedi cael eu cyflwyno, yn cael eu hadolygu a'u cymeradwyo i'r Awdurdod, Panel Gweithredol a Phwyllgor Safonau, sy'n amlinellu pwerau eu cylch gwaith a'u pwerau gwneud penderfyniadau;
- Rydym ni wedi adolygu a diwygio ein strwythur llywodraethu corfforaethol. Mae'r Awdurdod wedi ei gyfansoddi o aelodau o bob un o'r chwe awdurdod cyfansoddiadol ac yn gyfrifol am gyfeiriad strategol y gwasanaeth. Mae Panel Gweithredol wedi ei sefydlu sy'n galluogi archwilio polisïau yn gynharach gan banel o bedwar aelod ar ddeg, wedi eu dewis yn gyfartal o bob awdurdod lleol.
- Gellir ystyried polisi penodol drwy weithgorau yr ydym ni'n eu cyfansoddi am reswm penodol, er enghraifft, datblygu ein Cynllun Lleihau Risg;
- Mae Pwyllgor Safonau, sydd wedi ei gadeirio gan aelod annibynnol yn gyfrifol am archwilio materion ymddygiad sy'n ymwneud ag aelodau o'r Awdurdod;
- Mae'r Grŵp Gweithredol yn cynnwys y Prif Swyddog Tân, y Dirprwy Brif Swyddog Tân, tri Prif Swyddog Tân Cynorthwyol yn cwrdd bob chwe wythnos, ac mae eitemau sefydlog ar yr agenda, yn cynnwys rheoli perfformiad, risg a chyllid;
- Mae adolygiad o drefniadau Caffael ac ymrwymiad Aelodau wedi'i gynnal gan Swyddfa Archwilio Cymru ac mae'r Awdurdod wedi sefydlu Pwyllgor Archwilio yn seiliedig ar un o'r argymhellion a nodwyd yn yr adroddiad. Rhoddwyd cyfrifoldebau penodol i'r Pwyllgor gan gynnwys archwilio a chraffu.

7. Rheoli Risg

Yn y gorffennol, rydym ni wedi cydnabod yr angen i ddatblygu dull yn seiliedig ar risg fwy integredig i gryfhau ein trefniadau cynllunio cyllidol a gwasanaeth, a fyddai wedyn yn cryfhau ein trefniadau rholi mewnol cyfan. Rydym wedi cryfhau'r trefniadau ar gyfer rheoli risg corfforaethol yn y gwasanaeth, ac wedi symud ymlaen ers 2009 drwy:

- Gyhoeddi polisi Rheoli Parhad Busnes;
- Mae'r polisi Rheoli Parhad Busnes wedi'i gymeradwyo gan yr Awdurdod Tân a fydd yn adolygu datblygiadau'n flynyddol;
- Mae'r Grŵp Gweithredol wedi datblygu cofrestr risg gorfforaethol lefel uchel.
- Drwy weithio ar y cyd gyda Phenaethiaid Adran, rydym ni wedi paratoi cofnod risg corfforaethol cynhwysfawr ac wedi'i adolygu;
- Mae'r Fforwm Lleihau Risg yn gyfrifol am fonitro, diweddaru a rheoli'r Cofnod Risg ym mhob un o'i gyfarfodydd pob chwe wythnos;
- Rydym ni'n paratoi Cynllun Lleihau Risg yn flynyddol sy'n amlinellu cynigion ac yn diweddaru ein cynnydd i gyflwyno ein gwasanaethau yn effeithlon, effeithiol ac economaidd;
- Rydym ni'n defnyddio amrediad eang o ddata yn cynnwys data demograffig, economaidd, daearyddol ac amgylcheddol i hysbysu ein proses gwneud penderfyniadau polisi a dyrannu adnoddau;
- Mae ein gwasanaethau yn cael eu cyflwyno gan staff gyda sgiliau uchel iawn yn ogystal â phrofiad, ac rydym ni wedi ymrwymo'n llawn i gefnogi staff yn eu datblygiad proffesiynol a phersonol.

8. Adolygiad blynyddol o effeithlonrwydd

Mae gan yr Awdurdod gyfrifoldeb am arwain adolygiad o effeithiolrwydd y system rheoli fewnol yn flynyddol o leiaf . Cyflawnwyd yr adolygiad ar gyfer 2009/10 . Mae'r adolygiad o effeithiolrwydd y System o Reoli Mewnol yn cael ei hysbysu gan waith archwilwyr mewnol a rheolwyr o fewn yr Awdurdod sydd â chyfrifoldeb am ddatblygu a chynnal yr amgylchedd rheoli mewnol, a hefyd yn derbyn hysbysiad gan ein harchwilwyr allanol ac adolygiadau eraill ymgymerir â hwy.

Fel awdurdod, rydym ni'n agored i ddysgu am sut, ac ymhle y gallwn ni ddatblygu ymhellach, ac o'r herwydd, wedi cynnwys nifer o drefniadau i sicrhau fod ein hamgylchedd rheoli mewnol yn gadarn, ac i'n galluogi ni i ddysgu o brofiadau eraill

- Mae ein Swyddog S151 (Trysorydd) a Chlerc yn swyddogion allanol i'r Awdurdod. Mae gan y ddwy ddyletswydd statudol i sicrhau fod gweithdrefnau rheolaeth fewnol yn effeithlon ac yn effeithiol ac y cydymffurfir â hwy i sicrhau statws cyllidebol a deddfwriaethol cadarn i'r Awdurdod;
- Mae ein harchwilwyr mewnol wedi ymgymryd â nifer o adolygiadau yn seiliedig ar risg o'n gweithdrefnau rheoli mewnol ar draws amrediad eang o swyddogaethau o fewn yr Awdurdod. Mae pob adolygiad yn cynnwys barn ar effeithiolrwydd y gweithdrefnau rheoli hynny. Adolygir yr adroddiadau gan y Grŵp Gweithredol, a chymerir gweithredoedd priodol i ddilyn argymhellion a godir. Cyflwynir adroddiad blynyddol i'r Awdurdod hefyd.
- Mae ein harchwilwyr allanol yn darparu sicrwydd yn flynyddol ar ein datganiadau ariannol. Mae eu cylch gwaith statudol wedi ehangu i gynnwys ein trefniadau llywodraethu corfforaethol a rheoli perfformiad hefyd. Rydym ni wedi derbyn barnau anghymwys gan ein harchwilwyr ar yr holl faterion yma.
- Trwy gydol 2009/10, mae'r Awdurdod wedi derbyn ac/neu fabwysiadu:
    - Datganiad o Gyfrifon 2008/09;
    - Adroddiadau rheoli cyllidol chwarterol;
    - Strategaeth Rheoli'r Trysorlys a Dangosyddion Darobus;
    - Cyllid ar gyfer 2010/11, a gefnogir gan arolygon cyllidol tair blynedd;
    - Cynlluniau ac adroddiadau archwilio allanol, yn cynnwys y Llythyr Archwilio Blynyddol; a
    - Cynllun Gweithredu Lleihau Risg 2009/12

Materion rheoli mewnol arwyddocaol

Rydym ni'n cydnabod y gellir gwneud gwelliannau mewn unrhyw amgylchedd sydd wedi ei reoli drwy'r amser, ac rydym ni wedi ymrwymo i ddatblygu a chryfhau ein trefniadau. Rydym ni'n enwedig wedi adnabod y canlynol fel blaenoriaethau yn 2010/11;

- Datblygu a gwella'r gofrestr risg corfforaethol ymhellach ac arfer rhai agweddau o barhad busnes ymhellach;
- Adolygu'r trefniadau sy'n cefnogi sut rydym ni'n ymgymryd â gweithio mewn partneriaeth;
- Datblygu ein fframwaith rheoli perfformiad ymhellach, a chofnodi'r trefniadau hynny;
- Byddwn ni'n trin unrhyw faterion sy'n codi o'r adolygiad perfformiad corfforaethol a gwblheir gan Swyddfa Archwilio Cymru.
- Datblygu trefniadau caffael yn barhaol i wella effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd hyd yr eithaf.

Prif ffocws yr Awdurdod yw rheolaeth gyllidebol ac ariannol. Byddant yn parhau i roi blaenoriaeth i hyn yn y dyfodol yn enwedig o ystyried yr hinsawdd economaidd gyfredol.

Cadeirydd Awdurdod Tân Gogledd Cymru
Dyddiad:

Simon Smith
Prif Swyddog Tân Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru
Dyddiad:

Ken Finch
Trysorydd i Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru
Dyddiad

DATGANIAD POLISÏAU CYFRIFYDDU

1. CYFFREDINOL

Paratowyd y cyfrifon yn unol â Chod Ymarfer Cyfrifyddu Awdurdodau Lleol Prydain Fawr 2009, a gyhoeddwyd ym mis Mehefin 2009 gan Sefydliad Siartredig Cyllid a Chyfrifon y Cyhoedd (CIPFA)/LASAAC pwyllgor cymal a hefyd gyda nodiadau cynorthwyol a gyhoeddwyd gan CIPFA ynghylch sut i weithredu Safonau Cyfrifyddu (SSAPau), a Safonau Adroddiad Ariannol (FRS).

2. ASEDAU SEFYDLOG

Cyflawnodd prisiwr allanol Wilks Head and Eve, cwmni o briswyr wedi eu lleoli yn Llundain, y prisiad diweddaraf o asedau sefydlog ar 1 Ebrill 2009. Rhoddwyd gwerth defnydd sy'n bodoli i'r swyddfeydd a chost colli gwerth cyfnewid i'r gorsafoedd tân. I gydymffurfio ag FRS15 newydd amcangyfrifodd y Prisiwr oes yn weddill ar gyfer holl adeiladau'r Awdurdod Tân er mwyn cyfrifo tâl dibrisio. Cydnabyddir yr asedau eraill ar eu cost hanesyddol sy'n ddirprwy i gostau cyfredol ar asedion bywyd ac maent yn cael eu dibrisio dros eu hoes ddefnyddiol.

Yn unol â gofynion FRS 11, ar ddiwedd pob cyfnod, mae'r Awdurdod yn adolygu'r gwerth sy'n cael ei gofnodi ar gyfer pob categori o ased sy'n cael ei gynnwys yn y Fantolen. Pan fydd rheswm i gredu bod y gwerth wedi newid yn sylweddol yn ystod y cyfnod, mae'r prisiad yn cael ei addasu'n briodol. Mae cost diffygion yn cael ei dynnu o'r Cyfrif Incwm a Gwariant Gwasanaeth pan fydd yn deillio o ddefnyddio buddion economaidd ac, yn unol â Statud, mae'n cael ei dynnu allan yn unol â'r Datganiad Symud ar Falans y Gronfa Gyffredinol i'r Cyfrif Addasu Cyfalaf.

3. ASEDAU ANNIRIAETHOL

Mae gan yr Awdurdod asedau y gellir eu cydnabod dan Arfer Cyfrifyddu a Dderbynnir yn Gyffredinol yn y DU (GAAP) fel asedau anniriaethol (e.e. trwyddedu meddalwedd).

Mae unrhyw asedau anghyffwrddadwy yn cael eu cyfalafu ar sail cost a'u hamorteiddio ar sail systematig dros eu hoes economaidd. Adolygir oes economaidd ddefnyddiol asedau anniriaethol yr Awdurdod ar ddiwedd pob cyfnod o adrodd yn ôl ac adolygu pe bai angen.

4. COSTAU'R ASEDAU SEFYDLOG O'R REFENIW

Codir tâl cyfalaf ar y Cyfrif Incwm a Gwariant am ddibrisio ar gyfer yr holl asedau sefydlog a ddefnyddir wrth ddarparu gwasanaeth.

Mae'r llog sy'n daladwy ar ddyled sydd heb ei thalu, a ddefnyddiwyd i ariannu gwariant cyfalaf, wedi'i gynnwys yn y Cyfrif Incwm a Gwariant.

5. DIBRISIO

Ystyrir y bydd dibrisio yn achos asedau, heblaw tir, tra byddant yn cael eu defnyddio.

Fe ddefnyddir y dull llinell syth i ystyried dibrisio i'r asedau dros y cyfnodau canlynol:-

Adeiladau	15 - 80 mlynedd
Strwythurau Mewnol	5 - 20 mlynedd
Cerbydau, Peiriannau ac Offer	3 - 20 mlynedd
Asedau Anniriaethol	5 – 15 mlynedd

6. Y SAIL AR GYFER DARPARU I ADBRYNU DYLEDION

Mae'r Awdurdod wedi cymryd benthyciadau tymor hir sydd yn amrywio o ran eu hyd i ariannu asedau sefydlog sydd wedi eu prynu. Cyfrifir yr elfen o adbrynu dyledion ar sail y gofyniad cyllido cyfalaf a addaswyd. Yn gyffredinol dangosir y gofyniad cyllido cyfalaf fel symudiad ar y Balans Gronfa Gyffredinol fel swm sy'n cyfateb i 4% o'i werth. Ond, mae darpariaeth ychwanegol (gwirfoddol) wedi'i gwneud i adbrynu dyledion er mwyn adlewyrchu'r cynnydd mewn asedau tymor byr sy'n awr yn cael eu hariannu drwy fenthyciadau, yn hytrach na phrydlesi gweithredol. Mae'r ddarpariaeth ychwanegol yn seiliedig ar oes economaidd yr ased a chyfrifir y symudiad ar y Balans Gronfa Gyffredinol ar y sail honno.

7. CRONFEYDD A DARPARIAETHAU

Mae darpariaethau'n cael eu gwneud os oes digwyddiad yn codi sy'n rhoi ymrwymiad i'r awdurdod a bod angen ei setlo, yn ôl pob tebyg, drwy drosglwyddo manteision economaidd, lle ceir ansicrwydd ynglŷn ag amseriad y trosglwyddiad.

Mae darpariaethau'n cael eu codi o'r cyfrif refeniw gwasanaeth yn ystod y flwyddyn y mae'r awdurdod yn dod i wybod am yr ymrwymiad, yn seiliedig ar yr amcangyfrif gorau o'r setliad tebygol. Pan mae taliadau'n cael eu gwneud, maent yn cael eu codi o'r ddarpariaeth sydd wedi'i osod ar y Fantolen. Mae amcangyfrifon o'r setliadau'n cael eu hadolygu ar ddiwedd bob blwyddyn ariannol – gan ei gwneud yn fwy tebygol na pheidio y bydd angen trosglwyddo manteision economaidd (neu fod setliad is na'r disgwyl yn cael ei wneud), mae'r ddarpariaeth yn cael ei newid a'i gynnwys fel credyd yn y cyfrif refeniw gwasanaeth perthnasol.

Am y tro cyntaf eleni mae modd i'r Awdurdod gadw cronfa wrth gefn oherwydd newid yn y ddeddfwriaeth. Gellir diffinio cronfa wrth gefn fel gweithred wirfoddol gan yr Awdurdod i gadw cronfa wrth gefn ar gyfer cynlluniau yn y dyfodol. Daw'r gwariant o gyfrif y gronfa refeniw a chaiff cyfraniad o'r gronfa wrth gefn ei gosod yn erbyn y gost. Sefydlwyd nifer o gronfeydd wrth gefn yn 2009-2010 .

8. STOC A'R STORFA

Mae'r Awdurdod yn cymryd i ystyriaeth y stoc o wisgoedd ffurfiol, rhannau cerbydau, tanwydd a mân eitemau eraill. Yn unol â'r Cod Ymarfer a'r SORP a SSAP 9, rhoddir y gwerth isaf i'r stoc sef y gost wirioneddol, neu'r gwerth credadwy net.

9. COSTAU PENSIWN

Mae'r Awdurdod yn ymwneud â dau gynllun pensiwn gwahanol sydd yn cwrdd â gofynion grwpiau staff gwahanol. Mae'r ddau gynllun yn darparu buddion penodol sy'n gysylltiedig â thâl a gwasanaeth. Mae'r cynlluniau fel a ganlyn:-

(i) Ymladdwyr Tân mewn Gwisg Ffurfiol

Mae hwn yn gynllun heb ei gyllido sy'n golygu nad oes asedau buddsoddi wedi eu casglu i gyfarfod ymrwymiad pensiwn. Rhaid creu arian i ymateb i daliadau pensiwn gwirioneddol wrth iddynt ddod yn ddyledus. Mae Llywodraeth Cynulliad Cymru wedi newid mecanwaith gyllido'r cynllun yn 2007-2008 ac mae hyn wedi lleddfu pryderon ynglŷn â'r posibilrwydd y bydd amrywiadau blynyddol ar drethdalwyr lleol drwy greu cyfrif cronfa bensiwn.

(ii) **Gwasanaethau Llywodraeth Leol a Staff y Stafell Reoli**

Mae’r staff hyn yn gymwys i ymuno â’r Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol. Mae’r costau pensiwn a godir o gyfrif yr Awdurdod mewn perthynas â’r staff, yn hafal i’r cyfraniadau a delir i’r cynllun pensiwn a ariannir ar gyfer y staff hyn. Codir costau ychwanegol mewn perthynas â rhai pensiynau arbennig a delir i staff sydd wedi ymddeol heb fod wedi eu hariannu.

Mae’r costau pensiwn hyn wedi eu penderfynu ar sail y cyfraddau cyfrannu cam ar y tro i gwrdd â 100% o atebolrwydd y Gronfa yn unol â rheolau perthnasol y Llywodraeth.

(iii) **FRS 17**

Mae FRS 17 yn rhagnodi datgelu’r ymrwymiadau tymor hir yr aethpwyd iddynt o ran costau pensiwn. Mae cyfrifon y Gwasanaeth Tân wedi’u haddasu yn unol â SORP, sy’n golygu nad yw’r newidiadau a wnaed er mwyn gweithredu FRS 17 yn cael unrhyw effaith ar y Cyfraniadau gan yr Awdurdodau Lleol.

Wrth asesu ymrwymiadau o ran budd-daliadau arian ymddeol ar 31 Mawrth 2009 ar gyfer Datganiad Cyfrifon 2008-09 roedd yn ofynnol yn ôl SORP i'r actwari ddefnyddio cyfradd ddisgownt o 3.8% gwirioneddol (6.9% mewn gwirionedd), cyfradd yn seiliedig ar y gyfradd bresennol o adenillion ar fond corfforaethol o ansawdd uchel mewn gwerth yn cyfateb i gost a hyd ymrwymiadau’r cynllun. Mae’r actwari wedi nodi bod cyfradd o 3.9% gwirioneddol (5.8% mewn gwirionedd) yn briodol ar gyfer Datganiad Cyfrifon 2009-2010.

10. **DYRANNU COSTAU GWEINYDDOL CANOLOG**

Darperir y gwasanaethau gweinyddol canolog mwyaf, fel Cyllid, Rheoli Eiddo a Chefnogaeth Gyfreithiol a Gweinyddol gan yr Awdurdodau Lleol eraill. Mae’r costau hyn a chostau gweinyddol canolog yr Awdurdod Tân wedi eu dyrannu i wasanaethau’r rheng flaen yn unol â Datganiad CIPFA ar Gyfrifyddu Gorbenion a’r Cod Ymarfer Cyfrifyddu Gwerth Gorau.

11. **DYLEDWYR A CHREDYDWYR**

Cyflwynir cyfrifon yr Awdurdod ar sail croniadau yn unol â’r SORP a’r FRS18; mae hyn yn golygu fod symiau sydd yn ddyledus i ac oddi wrth yr Awdurdod yn ystod y flwyddyn yn cael eu cynnwys yn y cyfrif refeniw, p’run a yw’r arian wedi ei dderbyn neu ei dalu neu beidio yn ystod y flwyddyn. Mae unrhyw groniadau gwariant cyfalaf perthnasol wedi’u gwneud ar ddiwedd y flwyddyn, ac mae pob gwariant cyfalaf, gan gynnwys croniadau, wedi’i gyllido.

12. **BUDDSODDIADAU**

Mae Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy’n rheoli cronfeydd dros ben ar ran yr Awdurdod. Trefnir buddsoddiadau’n uniongyrchol ar gyfer yr Awdurdod, yn benodol mewn cyfrif galw llog uchel, a buddsoddir cronfeydd eraill sy’n weddill eraill ar y farchnad arian fel rhan o weithgaredd rheoli’r trysorlys Conwy. Dangosir trafodion llog ar wahân o fewn y Cyfrif Incwm a Gwariant. Dangosir y buddsoddiadau yn y Fantolen ar sail gwerth ac incwm crynodedig. Ceir manylion pellach yn Nodyn 11 ar y Datganiadau Ariannol Craidd.

13. **PRYDLESI**

Mae'r Awdurdod yn dal gwahanol asedau cyfalaf, cerbydau a rhai eitemau offer yn bennaf dan brydlesau gweithredu. Mae unrhyw brydlesi gan yr Awdurdod wedi eu gwneud cyn cyflwyno Benthyca Darbodus a manylir ar y symiau sy’n weddill ar dudalen

19, nodyn 2. Y polisi presennol yw ariannu'r broses o brynu asedau drwy fenthyca os profir mai dyma'r dull ariannu mwyaf cost effeithlon. Mae'r rheoliadau cyfrifyddu cyfalaf yn ei gwneud yn ofynnol nad yw asedau sy'n destun prydlesi gweithredu'n cael eu rhestru ar y fantolen, gan nad yr Awdurdod sy'n berchen arnynt. Mae asedau a geir trwy brydles gyllid yn cael eu dangos ar y fantolen fel Asedau Sefydlog.
Mae cost taliadau prydles blynyddol yn cael ei chodi ar y cyfrifon gwariant gwasanaeth.

14 **GRANTIAU**

Pa un ai y telir ar gyfrif, drwy randaliadau neu ôl-ddyledion, cydnabyddir grantiau gan y Llywodraeth fel incwm ar y dyddiad pan y bydd yr Awdurdod yn bodloni amodau hawlio'r grant/cyfraniad. Mae sicrwydd rhesymol y caiff y symiau arian eu derbyn ac y bydd y grant yn cael ei wario ar yr hyn yr oedd wedi ei ddyfarnu yn y lle cyntaf. Cyfatebir y grantiau Refeniw yng nghyfrifon Refeniw'r Gwasanaeth gyda chostau gwariant y Gwasanaeth perthnasol. Credydir grantiau Cyfalaf i Gyfrif Grantiau Gohiriedig y Llywodraeth a'u hamorteiddio am oes yr Asedau Sefydlog cysylltiedig.

15. **OFFERYNNAU ARIANNOL**

Caiff Offeryn Ariannol ei ddiffinio fel 'unrhyw gontract sy'n arwain at ased ariannol sy'n un endid ac yn atebolrwydd ariannol neu offeryn ecwiti i un arall'. Mae FRS25, FRS26 ac FRS29 yn delio â'r dull o gyfrifo Offerynnau Ariannol ac mae'r safonau newydd yn cael eu hymgorffori yn y Datganiad Cyfrifon.

Caiff ymrwymiadau ariannol (benthyciadau) ac asedau ariannol (buddsoddiadau) eu mesur i gychwyn ar sail gwerth teg i gynnwys costau wedi eu hamorteiddio. Mae'r llog blynyddol a delir ac a dderbynnir yn y cyfrif Incwm a Gwariant yn seiliedig ar gost y benthyciad neu'r buddsoddiad wedi ei luosi gan y gyfradd llog sy'n weithredol ar gyfer yr offeryn. Ar gyfer yr holl fenthyciadau a buddsoddiadau sydd gan yr Awdurdod, y symiau a gyflwynir yn y Fantolen yw'r prif symiau sy'n weddill ynghyd ag unrhyw log sydd wedi cronni am y flwyddyn.

16. **ADNODDAU HYLIFOL**

Ar y datganiad llif arian mae Rheoli Adnoddau Hylifol yn dangos y newid net yn y buddsoddiadau sy'n cael eu dal gan yr Awdurdod; benthyciadau a ad-dalwyd yn ystod y flwyddyn; a benthyciadau newydd a godwyd. Mae'r newid yn Adnoddau Hylifol yr Awdurdod yn dangos sut mae'r Awdurdod yn rheoli ei lif arian a chyllido'r rhaglen gyfalaf.

DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

CYFRF INCWM A GWARIANT

	NODIADAU	*2009/10* *£'000*	*2008/09* *£'000*
Diogelwch Tân Cymunedol – Arolygu ac Ardystio		1,947	1,964
Diogelwch Tân Cymunedol – Atal ac Addysgu		3,714	3,688
Diffodd tân – Ymatebion Gweithredol		17,874	17,622
Diffodd Tân – Cysylltiadau a Theithio		3,200	3,237
Diffodd tân – Sicrhau Cyflenwadau Dŵr		194	178
Costau Craidd Democrataidd a Chorfforaethol		214	133
Costau heb eu dosbarthu		617	112
GWARIANT GROS		**27,760**	**26,934**
Incwm – Diogelwch Tân Cymunedol		-124	-114
Incwm – Diffodd Tân		-371	-242
CYFANSWM INCWM		**-495**	**-356**
COST NET Y GWASANAETH		**27,265**	**26,578**
Trosglwyddo i Ddarpariaeth		132	50
Diffyg ac Ymrwymiad Masnachu		19	19
Cynnydd/(Gostyngiad) mewn Darpariaeth Dyledion Gwael	**Nodyn 19**	-11	3
Incwm Llog a Buddsoddiad		-27	-107
Llog sydd yn daladwy a Thaliadau Tebyg		288	530
Asedau Pensiwn	**Nodyn 22**	10,118	10,780
Enillion Disgwyliedig a Asedau Pensiwn	**Nodyn 22**	-516	-594
Amhariad	**Nodyn 8**	2,574	1,173
Enillion yn sgil gwaredu Asedau Sefydlog		-13	-7
GWARIANT GWEITHREDOL NET		**39,829**	**38,425**
INCWM O GYFRANIADAU	**Nodyn 7**	**-31,312**	**-30,531**
DIFFYG AM Y FLWYDDYN		**8,517**	**7,894**

DATGANIAD SYMUDIAD AR Y BALANS GRONFA GYFFREDINOL

		2009/10 £'000	*2008/09 £'000*
DIFFYG AR Y CYFRIF INCWM A GWARIANT		**8,517**	**7,894**
Swm ychwanegol net angenrheidiol yn ôl arferion statudol ac anstatudol priodol i'w ddebydu neu ei ychwanegu i'r Balans Gronfa Gyffredinol	**Nodyn 8 a 9**	-8,517	-7,894
ARIAN DROS BEN AM Y FLWYDDYN		**0**	**0**
CRONFA GYFFREDINOL BALANS DYGWYD YMLAEN		**0**	**0**
CRONFA GYFFREDINOL BALANS I'W DDWYN YMLAEN		**0**	**0**

DATGANIAD CYFANSWM ENILLION A CHOLLEDION A GYDNABYDDIR

		2009/10 £'000	*2008/09 £'000*
DIFFYG AR Y CYFRIF INCWM A GWARIANT		**8,517**	**7,894**
Enillion a Cholledion Gwirioneddol ar Asedau Cronfa Bensiwn ac Ymrwymiadau	**Nodyn 16**	-68,360	-17,102
Ailwerthusiadau o Asedau Sefydlog	**Nodyn 16**	-2,978	-16
CYFANSWM ENILLION A CHOLLEDION A GYDNABYDDIR AM Y FLWYDDYN		**73,899**	**-9,224**

MANTOLEN

	NODIADAU	31 March 2010 £'000	31 March 2010 £'000	31 March 2009 £'000
ASEDAU SEFYDLOG				
Asedau Anniriaethol Sefydlog	**Nodyn 10**		19	28
Asedau Diriaethol Sefydlog				
Asedau Gweithredol:	**Nodyn 10**			
Tir ac Adeiladu		22,583		22,036
Cerbydau, Peiriannau ac Offer		8,509		8,301
Strwythurau Mewnol		27	31,119	33
Asedau Anweithredol				
Asedau a Adeiladir			591	65
Buddsoddiadau			0	0
CYFANSWM ASEDAU HIR DYMOR			**31,729**	**30,463**
ASEDAU CYFREDOL				
Stoc	**Nodyn 18**	354		336
Dyledwyr	**Nodyn 19**	1,740		2,603
Buddsoddiadau	**Nodyn 21**	4,021		1,673
Taliadau Ymlaen Llaw		74		87
Arian Parod		0	6,189	0
YMRWYMIADAU CYFREDOL I'W TYNNU				
Credydwyr	**Nodyn 20**	2,815		2,859
Benthyciadau i'w talu ymhen Blwyddyn	**Nodyn 14**	7,220		4,448
Gorddrafft Banc	**Nodyn 17**	987		360
Derbyniadau Ymlaen Llaw		301	11,323	366
ASEDAU/(YMRWYMIADAU)CYFREDOL NET			-5,134	-3,334
<u>CYFANSWM ASEDAU AR ÔL TYNNU'R YMRWYMIADAU CYFREDOL</u>	.		**26,595**	**27,129**
Ymrwymiadau Pensiwn	**Nodyn 22**		215,137	140,300
Darpariaeth Ymrwymiadau Pensiwn	**Nodyn 15**		240	265
Darpariaeth a Gadwyd yn ôl	**Nodyn 15**		407	200
Darpariaeth Tandaliadau Pensiwn	**Nodyn 15**		0	50
Benthyca Tymor Hir	**Nodyn 14**		8,891	10,858
Grantiau Llywodraeth a Ohiriwyd	**Nodyn 16**		1,835	1,472
<u>CYFANSWM ASEDAU AR ÔL TYNNU'R YMRWYMIADAU</u>			**-199,915**	**-126,016**
ARIANNWYD GAN:				
Cronfa Ailbrisio	**Nodyn 16**		2,914	16
Cyfrif Addasu Cyfalaf	**Nodyn 16**		11,890	14,268
Derbyniadau Cyfalaf y gellir eu Defnyddio	**Nodyn 16**		0	0
Cronfa Bensiwn			-215,137	-140,300
Cronfeydd wrth gefn sydd wedi eu Clustnodi	**Nodyn 15**		418	0
<u>CYFANSWM CYLLID</u>			**-199,915**	**-126,016**

DATGANIAD LLIF ARIAN

	2009/10 £'000	*2008/09 £'000*
GWEITHGAREDDAU REFENIW		
GWARIANT		
Arian a Dalwyd i ac ar Ran Gweithwyr	23,167	22,822
Pensiynau a Dalwyd	409	278
Costau Gweithredol Eraill	6,035	5,613
INCWM		
Cyfraniadau	-31,119	-30,338
Incwm Arall	-1,293	1,269
LLIF (MEWNOL) ALLANOL ARIAN NET Y GWEITHGAREDDAU REFENIW	**-2,801**	**-356**
CYNNAL YR ARIANNU		
GWARIANT		
Llog a Dalwyd	308	546
	132	0
INCWM		
Llog a Dderbyniwyd	-49	-144
Gostyngiadau Dderbyniwyd	0	-168
GWEITHGAREDDAU CYFALAF A DARPARIAETHAU		
GWARIANT	2,574	5,707
Prynu Asedau Sefydlog	0	143
Gostyngiadau a Ddyrennir		
INCWM		
Derbyniadau Cyfalaf	-13	-171
Grantiau Cyfalaf	-925	-483
Trosglwyddo Darpariaethau	-11	0
LLIF (MEWNOL) ALLANOL ARIAN NET CYN ARIANNU	**-785**	**5,074**
RHEOLI ADNODDAU HYLIFOL		
Cynnydd (gostyngiad) mewn adneuon byrdymor	2,370	-1,420
ARIANNU		
GWARIANT		
Ad-dalu Benthyciadau	4,437	7,895
INCWM		
Benthyciadau Newydd	-5,395	-11,395
(CYNNYDD)/ GOSTYNGIAD MEWN ARIAN A'R HYN SYDD GYFWERTH AG ARIAN	**627**	**154**

NODIADAU'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

1. **GWEITHREDIAD MASNACHU**

Agorodd yr Awdurdod ei Orsaf Dân Gymunedol gyntaf yn y Rhyl yn 2008-09. Mae'r cyfleuster yn darparu ystafelloedd cyfarfod ar gyfer y gymuned leol a'r nod yw adennill costau ar yr incwm a dderbynnir ar logi ystafelloedd a chostau gweithredol. Mae'r grynodeb isod yn dangos incwm a gwariant cysylltiedig ar gyfer y flwyddyn hon a llynedd.

	2009/10 £'000	*2008/09 £'000*
Trosiant	-53	-27
Gwariant	72	46
Diffyg/(Arian Dros Ben)	19	19

2. **PRYDLESU**

Yr oedd y taliadau prydlesu yn weddill ar 31 Mawrth 2010 yn £1,034,708 (31 Mawrth 2009, £861,256), gyda thaliadau prydlesu o £451,980 (2008/09, £572,292) yn ystod y flwyddyn. Mae'r holl brydlesi gweithredu ar gyfer cerbydau ac offer. Gellir dadansoddi ymrwymiadau blynyddol sy'n codi ar brydlesau fel a ganlyn.

YMRWYMIADAU PRYDLESU	*£'000*
Dod i ben o fewn 12 mis	17
Dod i ben rhwng 2 a 5 mlynedd	338
Dod i ben ar ôl 5 mlynedd	0
CYFANSWM	**355**

Prydlesau Cyllid
Cyfanswm taliadau ar brydlesau cyllid ar gyfer y flwyddyn oedd £3,746; pris gwreiddiol prynu cerbydau oedd £359,048. Mae'r brydles gyllid yn y cyfnod rhentu eilradd, a fydd yn parhau nes y caiff ei gohirio gan naill barti neu'r llall ac felly ni fydd unrhyw ymrwymiadau nad oes modd eu canslo ar ôl 1 blwyddyn.

4. **LWFANSAU A CHOSTAU AELODAU**

Yn ystod 2009-10 talwyd £58,654 (£59,025 yn 2008-2009) i Aelodau ar ffurf Lwfansau Aelodau a chostau teithio.

5. **ENILLION Y SWYDDOGION**

Nifer y staff yr oedd eu taliadau, yn £60,000 neu'n fwy mewn bandiau o £10,000:-

BAND TÂL	**2009/10** *NIFER STAFF*	*2008/09 NIFER STAFF*
£70,000-£74,999	2	3
£65,000 - £69,999	1	1
£60,000 - £64,999	2	1

Ymwadiadau yn cynnwys pob swm a dalwyd i neu a dderbyniwyd gan weithiwr, costau a lwfansau y codir treth amdanynt a gwerth y budd-daliadau. Nid yw taliadau i'r Uwch Swyddogion wedi eu cynnwys yn y tabl uchod.

TEITL SWYDD	***CYFLOG (yn cynnwys ffioedd a lwfansau)*** ***£***	***AD-DALU COSTAU*** ***£***	***CYFANSWM (heb gynnwys cyfraniadau pensiwn)*** ***£***	***CYFRANIAD AU PENSIWN*** ***£***	***CYFANSWM TÂL 2009/10*** ***£***	***2008/09*** ***£***
Prif Swyddog Tân	115,556	159	115,715	0	115,715	118,093
Dirprwy Brif Swyddog Tân	89,826	198	90,024	18,001	108,025	103,075
Prif Swyddog Tân Cynorthwyol (Gweithrediad au)	81,578	132	81,710	17,294	99,004	96,992
Prif Swyddog Tân Cynorthwyol	83,347	204	83,551	17,051	100,602	89,642

Nid oes gan yr Awdurdod weithwyr sydd yn derbyn cyflog yn fwy na £150k. Mae tâl y Prif Swyddog ar gyfer 2008-09 yn cynnwys cyfraniadau pensiwn rhai cyflogwyr. Nid yw'r Trysorydd na'r Awdurdod wedi eu cynnwys yn y tabl uchod gan nad ydynt yn cael eu cyflogi gan Awdurdod Tân Gogledd Cymru.

6. **<u>TRAFODION GYDA PHARTÏON CYSYLLTIEDIG</u>**

Mae gan Wasanaeth Tân Gogledd Cymru nifer o gysylltiadau ag awdurdodau sy'n aelodau:

- Mae pob aelod o'r Gwasanaeth Tân hefyd yn aelod o un o'r awdurdodau sy'n aelodau
- Trysorydd y Gwasanaeth Tân yw Cyfarwyddwyr Corfforaethol Adnoddau Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy
- Swyddog Monitro 2008-2009 oedd Prif Weithredwr Cyngor Sir y Fflint

Mae gan Heddlu Gogledd Cymru rai trefniadau ar y cyd gyda'r Awdurdod Tân sy'n cynnwys Adran Reoli Stadau ar y cyd, rhannu ystafell reoli a gweithio mewn partneriaeth ar nifer o brosiectau.

Yn ystod y flwyddyn bu trafodion gyda phartïon perthnasol fel y dangosir isod.

	£'000
CAS Conwy - Trysorydd a Gwasanaethau Cyllid	96
Cyngor Sir y Fflint - Swyddog Monitro	8
Cyngor Sir y Fflint – Gwasanaeth Cynllun Pensiwn	16
Sir Gaerfyrddin – Gwasanaeth Cynllun Pensiwn	30
Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru	25
Yr Heddlu a Gwasanaethau Tân Eraill	135

Gofynnwyd i uwch swyddogion y Gwasanaeth Tân ddatgan unrhyw drafodion trydydd parti yn ystod y flwyddyn. Ac eithrio lwfansau a threuliau aelodau ni nodwyd unrhyw drafodion eraill.

7. **FFIOEDD ARCHWILIO 2009/10**

Cyfanswm y ffi a dalwyd i Swyddfa Archwilio Cymru am wasanaethau archwilio allanol oedd £53,534 (2008/09, £54,387). Y ffioedd oedd yn daladwy am y gwasanaethau archwilio allanol a wnaed yn unol ag Adran 16 Deddf Archwilio Cyhoeddus Cymru 2004 oedd £42,904(2008/09 £43,975). Y ffioedd oedd yn daladwy am archwiliad statudol o dan Adran 10 Deddf Llywodraeth leol 1999 oedd £10,630 (2008/09 £10,412).

8. **CYFRANIADAU**

Yn 2009-2010 defnyddiwyd cyfraniadau oedd yn dod i gyfanswm o £31,311,563 i ariannu gwariant refeniw gan yr Awdurdodau Lleol canlynol:-

AWDURDOD	***2009/10 £'000***	***2008/09 £'000***
Cyngor Sir Ynys Môn	3,184	3,114
Cyngor Gwynedd	5,464	5,345
Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy	5,155	5,029
Cyngor Sir Ddinbych	4,477	4,342
Cyngor Sir y Fflint	6,945	6,782
Cyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam	6,087	5,919
CYFANSWM CYFRANIADAU	**31,312**	**30,531**

9. **SYMUDIAD AR Y BALANS GRONFA GYFFREDINOL**

Mae’r arian dros ben yn y Cyfrif Incwm a Gwariant yn cynrychioli’r gwahaniaeth rhwng yr incwm a’r gwariant - faint yn fwy incwm sydd ar ôl. Yr addasiadau i’r balans Gronfa Falans Gyffredinol yw’r symiau sydd naill ai heb eu cynnwys yn y Cyfrif Incwm a Gwariant ond sy’n ofynnol yn ôl statud i'w cynnwys neu wedi’u cynnwys, ond sy’n ofynnol yn ôl statud i'w heithrio wrth bennu’r Symudiad ar y Balans Gronfa Gyffredinol . Ar hyn o bryd mae’r Awdurdodau Tân yng Nghymru’n cael eu hatal rhag dal cronfeydd wrth gefn felly ni fydd gweddill na diffyg am y flwyddyn gan fod yn rhaid balansio’r incwm a dderbyniwyd â’r gwariant am y flwyddyn.

Mae’r tabl isod yn dangos yr eitemau cysoni i'r symudiad ar y balans Gronfa Gyffredinol.

	2009/10 £'000	***2008/09 £'000***
Symiau wedi’u cynnwys yn y Cyfrif Incwm a Gwariant ond sy’n ofynnol yn ôl statud i’w heithrio wrth bennu’r Symudiad ar y Balans Gronfa Gyffredinol		
Darpariaeth ar gyfer Addasiad Dibrisio	-1,711	-1,064
Addasiad Grantiau Gohiriedig y Llywodraeth	562	89
Amhariad	-2,574	-1,173
Enillion yn sgil gwaredu Asedau Sefydlog	13	7
Trosglwyddiadau i neu o Falans y Gronfa Gyffredinol sydd angen eu hystyried wrth benderfynu ar Symudiad Balans y Gronfa Gyffredinol ar gyfer y flwyddyn	**-3,710**	**-2,141**
Trosglwyddiadau o Gronfeydd Wrth Gefn sydd wedi ei Clustnodi	418	0
Addasiad Pensiwn yn sgil FRS17	-9,688	-10,015
Cyfraniadau’r cyflogwr yn daladwy i Gronfa Pensiwn Clwyd a Chynllun Pensiynau Ymladdwyr Tân a’r Taliadau Pensiwn sydd i’w priodoli i’r Awdurdod Tân	3,211	3,265
Symiau heb eu cynnwys yn y Cyfrif Incwm a Gwariant ond sy’n ofynnol yn ôl statud i’w heithrio	**-6,059**	**-6,750**

wrth bennu'r Symudiad ar y Balans Gronfa Gyffredinol Gwariant Cyfalaf a godir o'r Refeniw Darpariaeth Statudol ar gyfer Ad-dalu Dyled Darpariaeth Wirfoddol ar gyfer Ad-dalu Dyled	0 294 958	101 215 681
	1,252	**997**
CYFANSWM	**-8,517**	**-7,894**

DARPARIAETH ISAFSWM REFENIW (MRP) A DIBRISIO

Mae'n ofynnol yn ôl statud i'r Awdurdod neilltuo MRP ar gyfer ad-dalu dyledion, gall yr Awdurdod hefyd neilltuo darpariaeth wirfoddol (VRP) ar gyfer ad-dalu dyledion yn gynnar. Ar gyfer 2009-20109, swm yr MRP a'r VRP yw £1,252,222 a dangoswyd hyn fel addasiad ar y Symudiad yn y Balans Gronfa Gyffredinol gan ei fod yn dâl gwirioneddol ar yr Awdurdod. Yn unol â Chod Ymarfer Cyfrifyddu Gwerth Gorau codwyd tâl dibrisio ar benawdau Gwariant Gwasanaeth i'w ddefnyddio ar gyfer asedau sefydlog yr Awdurdod. Dangosir y tâl dibrisio fel addasiad i'r Balans Gronfa Gyffredinol gan mai'r tâl gwirioneddol a godwyd ar yr Awdurdod am ad-dalu dyledion yw'r MRP.

.

ADDASIAD GRANTIAU GOHIRIEDIG Y LLYWODRAETH

Neilltuir y grantiau a dderbyniwyd tuag at brynu asedau sefydlog i benawdau Incwm Gwasanaeth yn unol â'r tâl dibrisio ar gyfer yr ased. Gwneir addasiad i'r grant gohiriedig, sef £89,019 (2008-09 £89,019) ar y Symudiad ar y Balans Gronfa Gyffredinol a neilltuir y credyd i'r Cyfrif Addasu Cyfalaf.

AMHARIAD

Mae'r taliad amhariad wedi deillio o wariant ar Asedau Sefydlog sydd heb arwain at gynnydd cymesur yn eu gwerth.

PENSIYNAU

(i) **Gwasanaethau Llywodraeth Leol a Staff Rheoli**

Yn 2009-2010 talodd yr Awdurdod gyfraniad cyflogwr o £898,532 (2008-2009 £828,396) at y Cynllun Pensiwn sy'n 21% (2008-2009, 21%) o dâl pensiynadwy staff i Gronfa Bensiwn Clwyd, sy'n rhoi buddion penodol i aelodau o ran tâl a gwasanaeth. Pennir cyfradd y cyfraniad gan Actwari'r Gronfa yn seiliedig ar brisiadau actwaraidd bob tair blynedd, adolygwyd yr olaf ar 31 Mawrth 2007. O dan Reoliadau Pensiynau presennol pennir cyfraddau cyfrannu i gwrdd â 100% o ymrwymiadau cyffredinol y Gronfa. Yn ystod 2009-2010 talwyd buddion blynyddoedd ychwanegol a chostau ymddeoliad cynnar yn sgil diswyddiadau o £64,713 (2008-2009 £67,870) i staff sy'n cynrychioli 1.65%(2008-2009, 1.75%) o dâl pensiynadwy staff.
Gellir dod o hyd i fwy o wybodaeth am Gronfa Bensiwn Clwyd yn Adroddiad a Chyfrifon Blynyddol y Gronfa Bensiwn sydd ar gael ar gais gan Drysorydd y Sir yng Nghyngor Sir y Fflint, Neuadd y Sir, Yr Wyddgrug, CH7 6NA neu ar y wefan www.flintshire.gov.uk.

(ii) **Diffoddwyr Tân**

Mae cynllun pensiwn Ymladdwyr Tân yn gynllun nad yw'n cael ei ariannu gyda buddion penodol. Yn 2009-2010, talodd yr Awdurdod gyfraniad Blwydd-dal cyflogwr o £2,000,237 (2008-09 £2,087,872). Pensions paid from revenue amounted to £403,318 (2008-2009, £270,790).

(iii) **Symudiadau ar y Gronfa Bensiwn**

Yn unol ag FRS17 neilltuir cost bresennol gwasanaeth pensiynadwy i wariant gros yn y Cyfrif Incwm a Gwariant. Tynnir taliadau gwirioneddol y cynllun pensiwn ar ran staff sy'n gweithio ar hyn o bryd o'r Cyfrif Incwm a Gwariant, yna gwneir addasiad o dan y llinell rhag bod unrhyw effaith ar wariant cyffredinol yr Awdurdod. Gwnaed prisiadau actwaraidd ar gynllun yr Ymladdwyr Tân gan Adran Actwari'r Llywodraeth, ac ar Gynllun Pensiwn Llywodraeth Leol gan Mercers. Mae'r tabl isod yn dadansoddi'r trosglwyddiadau a wnaed gan I & E a'r Datganiad Symud ar Falans y Gronfa Gyffredinol yn ystod y flwyddyn.

SYMUDIADAU ar y GRONFA BENSIWN	***2009/10 £'000***	***2008/09 £'000***
Cyfrif Incwm a Gwariant		
Cost Net y Gwasanaeth		
Cost Bresennol y Gwasanaeth		
- Ymladdwyr Tân	-2,470	-3,210
– Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol	-370	-630
Cost Cyn Wasanaeth		
– Ymladdwyr Tân	-500	0
– Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol	-84	0
Gwariant Gweithredol Net		
Cost Llog		
– Ymladdwyr Tân	-9,220	-9,860
– Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol	-898	-920
Enillion Disgwyliedig ar Asedau Pensiwn		
– Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol	516	594
Y gwahaniaeth rhwng Amcangyfrif yr Actiwari a Chyfraniadau Gwirioneddol		
- Ymladdwyr Tân	3,338	4,011
Newid Net i'r Cyfrif Incwm a Gwariant	**-9,688**	**-10,015**
Datganiad Symud ar Falans y Gronfa Gyffredinol		
Gwrthdroi Taliadau net ar gyfer FRS17	**9,688**	**10,015**
Y Swm Wirioneddol a Godwyd		
Cyfraniadau cyflogwyr		**906**
– Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol	**899**	**271**
– Pensiwn a Dalwyd i Ymladdwyr Tân	**312**	**2,088**
– Tâl Iechyd Gwael (refeniw)	**2,000**	
– Cronfa Bensiwn Ymladdwyr Tân		
SYMUDIADAU AR Y GRONFA BENSIWN	**-6,477**	**-6,750**

Mae mwy o wybodaeth am bensiynau yn Nodyn 16 a Nodyn 22.

11. **ASEDAU SEFYDLOG**

Amlinellir gwerth asedau yn Nodyn 2 a Nodyn 3 o Bolisïau Cyfrifyddu. Dangosir manylion gwerth yr asedau ar 31 Mawrth 2010 isod, ynghyd â manylion y symudiad yn ystod y flwyddyn:-

	Land and	***Vehicles***	***Infra -***	***Non-***	***In-***	

	Buildings ***£'000***	***and Equipment*** ***£'000***	***structure*** ***£'000***	***Operational Assets*** ***£'000***	***Tangible Assets*** ***£'000***	***Total*** ***£'000***
Gwerth Gros Llyfr ar y 1 Ebrill 2009	23,546	13,497	260	65	65	37,433
GWERTH AR 1 EBRILL 2009	**23,546**	**13,497**	**260**	**65**	**65**	**37,433**
Atodiadau	718	1,318	0	538	0	2,574
Ail-werthuso	1,467	0	0	0	0	1,467
Gwariant wedi ei Gomisiynu Gwarediadau	12	0	0	-12	0	0
Wedi ei dynnu ymaith i'r Cyfrif Addasu Cyfalaf	0	-337	0	0	0	-337
GWERTH GROS LLYFR AR 31 MAWRTH 2010	-2,574	0	0	0	0	-2,574
	23,169	**14,478**	**260**	**591**	**65**	**38,563**
Cynnydd yn y Dibrisio ar 1 Ebrill 2009	-1,510	-5,196	-227	0	-37	-6,970
Ailwerthuso	-1,510	0	0	0	0	-1,510
Dibrisio am y Flwyddyn	-586	-1,110	-6	0	-9	-1,711
Gwarediadau	0	337	0	0	0	337
Cynnydd yn y Dibrisio/Golled ar 31 Mawrth 2010	**-586**	**-5,969**	**-233**	**0**	**-46**	**-6,834**
GWERTH LLYFR NET AR 31 MAWRTH 2010	**22,583**	**8,509**	**27**	**591**	**19**	**31,729**
GWERTH LLYFR NET AR 31 MAWRTH 2010	**22,036**	**8,301**	**33**	**65**	**28**	**30,463**

11. **GWARIANT CYFALAF AC ARIANNU**

Manylir ar y gwariant cyfalaf yn ystod y flwyddyn ac mae manylion am ei effaith ar y Gofyniad Ariannu Cyfalaf isod:-

	2009/10 ***£'000***	***2008/09*** ***£'000***
Gofyniad Ariannu Cyfalaf yn Agor	14,738	10,813
Buddsoddiad Cyfalaf mewn Blwyddyn		
• Asedau Anniriaethol	0	0
• Asedau Sefydlog	2,574	5,707
Ffynonellau Cyllid		
• Grantiau a Chyfraniadau	-925	-483
• Refeniw a Darpariaethau eraill	-1,265	-1,299
Gofyniad Ariannu Cyfalaf yn Cau	15,122	14,738
Newid mewn Gofyniad Ariannu Cyfalaf	**384**	**3,925**
Eglurhad am y newid:		
Cynnydd yn yr angen sylfaenol i fenthyca	384	3,925

12. **<u>YMRWYMIADAU CYFALAF 2010-2012 Ymlaen</u>**

Yr ymrwymiadau cyfalaf sylweddol a ddechreuwyd ar 31 Mawrth 2010 oedd £802,834. Manylir arnynt yn y tabl isod.

Cynllun	**Cost yn y dyfodol yn y contractau £'000**
Amrywiol Eiddo	724
Tendrau Dŵr, Cerbydau ac Offer	79
CYFANSWM	**803**

13. **<u>GWYBODAETH AM YR ASEDAU A FEDDIANNIR</u>**

Yr asedau sefydlog a feddiannir gan yr Awdurdod gan gynnwys y canlynol:-

	Nifer art 31 Mawrth 2010	***Nifer ar 31 Mawrth 2009***
<u>TIR AC ADEILADAU</u>		
Gorsafoedd Tân	44	44
Pencadlys y Frigâd	0	0
Pencadlysoedd Rhanbarthol	0	0
Swyddfeydd Diogelwch y	5	5
Siroedd	1	1
Stafelloedd Rheoli	2	2
Sefydliadau Hyfforddi	1	1
Gweithdai Cerbydau	1	1
Storfeydd		
<u>CERBYDAU AC OFFER</u>		
Cerbydau Gwaith	72	79
Cerbydau Cynorthwyol	75	88

14. **<u>BENTHYCA ALLANOL</u>**

Mae'r benthyciadau sydd i'w talu wedi eu cymryd drwy'r Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus (PWLB). Mae'r tabl canlynol yn dadansoddi'r modd y bydd y benthyciadau'n aeddfedu

Ffynhonnell y Benthyciad	***Cyfradd Llog yn Daladwy 2009/10 %***	***Cyfanswm yn Weddill ar 31 Mawrth 2010 £'000***		***Cyfanswm yn Weddill ar 31 Mawrth 2009 £'000***	
Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus	0.65 – 4.8		15,972		15,014
<u>DADANSODDIAD O AEDDFEDRWYDD Y BENTHYCIADAU</u>					
O fewn1 flwyddyn		2,667	7,081	5,914	4,396
Rhwng 1 a 2 flynedd		4,020		2,500	
Rhwng 2 a 5 mlynedd		0		0	
Rhwng 5 a 10 mlynedd		2,204		2,204	
Dros 10 mlynedd					
			15,972		15,014
Llog Dyledus			104		124
Gostyngiadau			35		168
CYFANSWM MANTOLEN			**16,111**		**15,306**

Dan offerynnau ariannol FRS25, FRS26 a FRS29, bellach mae'n ofynnol cydnabod unrhyw log sy'n weddill ar fenthyciadau ac unrhyw ostyngiadau ar y Fantolen fel rhan o'r benthyciad - mae'r manylion yn y tabl uchod. Mae gwerth teg y portffolio benthyciadau bellach wedi ei ddatgelu mewn nodyn i'r cyfrifon. Mae'r Awdurdod hefyd yn cynnwys asesiad o ddull rheoli'r risgiau sy'n deillio o offerynnau ariannol fel nodyn i'r cyfrifon.

Mae gwerthoedd teg ar gyfer ymrwymiadau ariannol wedi eu pennu drwy gyfeirio at reolau adbrynu'r Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus (PWLB) a chyfraddau adbrynu cyffredinol y PWLB ar sail dyddiad pob mantolen. Gwerth teg benthyciadau PWLB ar 31 Mawrth 2010 oedd £16,482,066 (31 Mawrth 2009, £15,789,511).

Gan fod gan yr Awdurdod fynediad rhwydd i fenthyciadau gan y Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus, nid oes risg sylweddol na fydd yn gallu codi arian i gwrdd â'i ymrwymiadau o dan yr offerynnau ariannol. Yn hytrach, y risg yw y bydd yr Awdurdod wedi ei ymrwymo i adfer cyfran sylweddol o'i fenthyciadau ar adeg o gyfraddau llog anffafriol.

	O Fewn 1 Blwyddyn £'000	***Ar ôl 1 Blwyddyn £'000***
Y prif fenthyciad	7,081	8,891
Llog	104	0
Gostyngiadau	35	0
CYFANSWM Y DAENLEN	**4,448**	**10,858**

Deilliodd y gostyngiadau ar ailstrwythuro'r portffolio o fenthyciadau yn ystod y flwyddyn. Mae'r gostyngiad yn cael ei ryddhau dros oes y benthyciadau newydd cysylltiedig.

15. **DDARPARIAETHAU A CHRONFEYDD WRTH GEFN**

Ar 31 Mawrth 2010 roedd gan yr Awdurdod nifer o ddarpariaethau. Mae'r darpariaethau a'r symudiad ar y darpariaethau fel a ganlyn.

Darpariaeth bensiwn

Mae darpariaeth wedi ei neilltuo ar gyfer unrhyw gyfandaliadau afiechyd i Ddiffoddwyr tân Rhan-amser. Mae lefel y ddarpariaeth yn seiliedig ar asesiadau cyfredol gweithwyr y mae disgwyl iddynt ymddeol oherwydd afiechyd. Balans y ddarpariaeth ar 31 Mawrth 2010 yw £240,000 (31 Mawrth 2009, £264,397).

Darpariaeth Cyflog Cyfartal

Mae darpariaeth wedi'i gydnabod i'w osod yn erbyn goblygiadau ariannol oherwydd y penderfyniad i roi'r un amodau gwasanaeth i Ddiffoddwyr Tân Rhan Amser Diffoddwyr Tân . Yn 2009-10 cynyddodd y ddarpariaeth i £406,565 (31 Mawrth 2009, £2000,000). Mae'r penderfyniad i gynyddu'r ddarpariaeth yn seiliedig ar ddatblygiadau pellach y Tribiwnlys Cyflogaeth, a disgwylir i'r ddarpariaeth gael ei gwario yn 2010-11 unwaith y ceir penderfyniad terfynol ar yr achos.

Darpariaeth Tandaliadau Pensiwn

Nid yw'r ddarpariaeth hon (31 Mawrth 2009, £50,000) yn angenrheidiol mwyach gan ei bod wedi bod yn bosib cwrdd â'r tandaliadau pensiwn o'r cyfrif refeniw. Mae'r gyllid wedi ei throsglwyddo i'r Ddarpariaeth Cyflog Cyfartal.

Cronfeydd wrth Gefn Sydd Wedi Eu Clustnodi

Am y tro cyntaf eleni mae modd i'r Awdurdod gadw gronfa wrth gefn oherwydd newid yn y ddeddfwriaeth. Mae cronfa wrth gefn wedi ei neilltuo ar gyfer nifer o gynlluniau bychan gan uwch swyddogion sydd yn bennaf yn cynnwys, prynu offer, hyfforddi, telegyfathrebiadau a staffio, y cyfanswm yw £205,046.

Mae cronfa wrth gefn ychwanegol wedi ei neilltuo i gwrdd â chostau swyddi dros dro ychwanegol, cymeradwyodd yr Aelodau hyn yn ystod y broses o lunio cyllideb yn 2010-11. Balans y gronfa wrth gefn yw £128,000.

Mae cronfa wrth gefn wedi ei neilltuo i gwrdd â chostau gwerthuso swyddi i staff di-lifrai. Mae mwyafrif y costau wedi eu cynnwys yn y gyllideb ond fel rhan o'r ymarferiad i edrych ar dâl effeithiol a gymeradwywyd gan yr Uwch Dîm rheoli mae'n angenrheidiol neilltuo £85,467 i gwrdd â rhai o rwymedigaethau'r cynllun y cytunwyd y byddai'n cychwyn ar 1 Ebrill 2009.

Cyfanswm y Cronfeydd Wrth gefn sydd wedi eu Clustnodi ar 31 Mawrth 2010 yw £418,513.

16. MANYLION **Y SYMUDIADAU YN Y CRONFEYDD**

	CRONFEYDD CYFALAF					
	Cronfeydd wedi'u clustnodi ***£'000***	***Derbyniadau cyfalaf i'w defnyddio*** ***£'000***	***Cyfrif Addasu Cyfalaf*** ***£'000***	***Cronfa Bensiwn*** ***£'000***	***Cronfa ail-werthuso*** ***£'000***	***Cyfanswm*** ***£'000***
Balans ar 1 Ebrill 2009	0	0	14,268	-140,300	16	-126,016
(Diffyg)/Gweddill Net ar gyfer y Flwyddyn – Dyraniadau i'r Refeniw/ Taenlen	418	13	562	-9,688	0	-8,695
Cyfraniadau Refeniw'r Gronfa Bensiwn	0	0	0	3,211	0	3,211
Ariannu Asedau Sefydlog	0	-13	1,264	0	0	1,251
Ailbrisio Asedau	0	0	0	0	2,996	2,996
Amhariad ar Asedau Sefydlog	0	0	-2,009	0	-17	-2,026
Gwarediadau	0	0	0	0	0	0
Gwariant Cyfalaf 2009-2010 - Dim Gwerth Ychwanegol - Amhariad	0	0	-565	0	0	-565
Dibrisiad	0	0	-1,630	0	-81	-1,711
Enillion Actwaraidd	0	0	0	-68,360		-68,360
BALANS AR 31 MAWRTH 2010	**418**	**0**	**11,890**	**-215,137**	**2,914**	**-199,915**

Cronfa Bensiwn

Gellir dosbarthu'r enillion a'r colledion actwaraidd sydd wedi eu nodi fel symudiadau yn y Gronfa Bensiwn yn 2008-09 i'r categorïau canlynol.

CATEGORI	***2009/10***		***2008/09***		***2007/08***		***2006/07***		***2005/06***	
	Ased/ Ymrwymiad %	***£'000***	***Ased/ Ymrwy-miad %***	***£'000***	***Ased/ Ymrwymiad %***	***£'000***	***Ased/ Ymrwymiad %***	***£'000***	***Ased/ Ymrwy-miad %***	***Ased/ Ymrwymiad %***
Gwahaniaeth rhwng yr adenilliad disgwyliedig a'r adenilliad gwirioneddol ar Asedau	0	0	0	0	(627)	7.4	(4)	0.1	1,026	14.70
Gwahaniaeth rhwng rhagdybiaethau actwaraidd ynglŷn ag ymrwymiadau a'r hyn a ddigwyddodd mewn gwirionedd	747	0.3	30	0.6	5,589	3.7	570	0.8	3,950	(2.19)
Newidiadau yn y rhagdybiaethau demograffig ac ariannol sy'n cael eu defnyddio er mwyn amcangyfrif ymrwymiadau	(69,107)	32.12	17,072	10.59	26,012	17.26	10,916	6.4	(24,528)	13.62
Cyfansymiau	**(68,360)**		**17,102**		**30,974**		**11,482**		**(19,552)**	

Y Gronfa Ailbrisio

Yn 2009-2010 cafodd holl eiddo'r Awdurdod ei ailbrisio yn unol â'r ymarfer argymhelledig – dylid ailbrisio holl eiddo pob 5 mlynedd. Dim ond ailwerthusiadau ar i fyny sydd wedi eu nodi yn y Gronfa Ailbrisio. Bydd ailwerthusiadau ar i lawr i'w gweld yn y Cyfrif Addasu Offerynnau Ariannol .

Cyfrif Addasu Cyfalaf

Mae'r Cyfrif Addasu Cyfalaf (CAA) yn cynnwys nifer o ychwanegiadau sy'n ymwneud â chyfrifo cyfalaf. Mae'r ychwanegiadau ar gyfer y flwyddyn yn cynnwys gweddill dibrisiad dros ddarpariaethau refeniw ar gyfer adbryniant rent posibl, rhan o gyllido rhaglen gyfalaf 2009-2010 a thaliadau amhariad.

Grantiau Gohiriedig y Llywodraeth

Mae'r balans ar y cyfrif hwn yn cynrychioli gwerth y grantiau cyfalaf a ddefnyddiwyd i ariannu'r dasg o gaffael neu wella asedau sefydlog ar y gofrestr asedau, sy'n agored i ddibrisio. Bydd y balans ar y cyfrif hwn yn cael ei drosglwyddo i refeniw yn unol â dibrisio.

Cyfrif Addasu Offerynnau Ariannol (FIAA)

Rhaid dwyn Asedau Ariannol ymlaen ar Werth Teg ac mae'r FIAA yn darparu mecanwaith cydbwyso ar gyfer enillion a cholledion posibl. Nid oedd gan yr Awdurdod unrhyw Asedau Ariannol a oedd angen eu haddasu i adlewyrchu Gwerth Teg.

17. **GORDDRAFFT**

Yr oedd yr arian mewn llaw'n cynrychioli'r arian a ddangoswyd yn y Fantolen, ynghyd â thrafodion heb eu heffeithio oddi fewn i'r balans banc a gliriwyd ar 31 Mawrth 2010. Mae'r tabl isod yn crynhoi'r sefyllfa:-

	31 Mawrth 2010 £'000	***31 Mawrth 2010 £'000***
Arian fesul Mantolen	-987	-360
Trafodion Banc heb eu clirio	1,105	400
Arian Symudol	-5	-1
CYFANSWM	113	39

18. **STOC**

Dangosir dadansoddiad o'r stociau ar 31 Mawrth 2008 a 31 Mawrth 2009 isod:-

STOC	***31 Mawrth 2010 £'000***	***31 Mawrth 2009 £'000***
Prif Storfa (Pencadlys)	335	320
Stoc Trafnidiaeth	19	16
CYFANSWM	354	**336**

19. **DYLEDWYR**

	31 Mawrth 2010 £'000	***31 Mawrth 2009 £'000***
Adrannau'r Llywodraeth ac Asiantaethau Eraill	1,473	2,172
Awdurdodau Lleol Eraill	125	158
Dyledwyr Amrywiol	148	290
DYLEDWYR GROS	**1,746**	**2,620**
Darpariaeth Dyled Ddrwg	-6	-17
DYLEDWYR NET	**1,740**	**2,603**

Darpariaeth Dyled Ddrwg
Mae'r Awdurdod yn cynnal Darpariaeth Dyled Ddrwg sy'n ddigonol ar gyfer dyledion y bydd o bosibl yn ofynnol iddynt gael eu dileu. O ganlyniad i ddadansoddiad o ddyledwyr diwedd y flwyddyn cafwyd lleihad o £11,000 yn y ddarpariaeth.

.

20. **CREDYDWYR**

	31 Mawrth 2010 £'000	***31 Mawrth 2009 £'000***
Adrannau'r Llywodraeth ac Asiantaethau	1,218	462
Awdurdodau Lleol Eraill	117	301
Dyledwyr Amrywiol	1,480	2,096
		0
CYFANSWM	2,815	**2,859**

21. **BUDDSODDIADAU**

Mae'r buddsoddiadau isod yn fuddsoddiadau penodol o dan God Ymarfer Rheoli'r Trysorlys sy'n cael ei gefnogi gan Ddeddf Llywodraeth Leol 2003 ac sy'n cynnwys y sefydliadau canlynol:-

	31 Mawrth 2010 £'000	*31 Mawrth 2009 £'000*
Tymor Byr		
Banc yr Alban	2,020	1,640
Anglo Irish	0	10
Cymdeithas Adeiladu Progressive	1,000	0
Norwich & Peterborough	1,000	0
Cyfanswm	**4,020**	**1,650**
Llog Dyledus	**1**	**23**
CYFANSWM Y FANTOLEN	**4,021**	**1,673**

Mae FRS25, FRS26 a FRS29 sy'n cyfrifo am Offerynnau Ariannol yn ei gwneud yn ofynnol i unrhyw gyllid sy'n weddill ar 31 Mawrth gael ei gydnabod ar y Fantolen fel rhan o'r buddsoddiad.

22. **ASESU YMRWYMIADAU PENSIWN AR GYFER DATGELIADAU FRS17**

Yn unol â gofynion y Safon Adroddiad Ariannol Rhif 17 – Budd-daliadau Ymddeoliad (FRS 17) mae'n rhaid i'r Awdurdod Tân ddatgelu peth gwybodaeth ynghylch asedau, ymrwymiadau, incwm a gwariant yn ymwneud â chynlluniau pensiwn ar gyfer ei staff. Fel yr esbonnir yn Nodyn 9 mae'r Awdurdod yn cymryd rhan mewn dau gynllun, sef Cynllun Pensiwn yr Ymladdwyr Tân ar gyfer ymladdwyr tân llawn amser nad yw'n cael ei ariannu, a Chynllun Pensiwn Llywodraeth Leol (Cronfa Bensiwn Clwyd) ar gyfer staff eraill a chaiff hwnnw ei weinyddu gan Gyngor Sir y Fflint. Hefyd, mae'r Awdurdod wedi gwneud trefniadau ar gyfer talu blynyddoedd ychwanegol i rai staff penodol sydd wedi ymddeol, y tu allan i'r cynlluniau hyn.

Dan SORP 2008 mae'r Awdurdod wedi mabwysiadu'r newid i FRS17 ac o ganlyniad wedi dyfynnu gwarantau sy'n cael eu dal fel asedau yn y cynllun pensiwn budd-dal a ddiffiniwyd sydd wedi eu prisio ar bris y cais yn hytrach na phris canolig y farchnad. Mae gweinyddwr y cynllun wedi penderfynu nad yw'r newid mewn gwerth yn un o bwys.

Dyma oedd asedau ac ymrwymiadau'r Awdurdod ar 31 Mawrth 31 20010 a 31 Mawrth 2009:

	31 Mawrth	
	2010 £'000	*2009 £'000*
Amcangyfrif o Ymrwymiadau yng Nghynllun Pensiwn yr Ymladdwyr Tân	206,480	135,040
Cyfran o'r ymrwymiadau yng Nghronfa Bensiwn Clwyd	19,250	12,515
Cyfanswm yr ymrwymiadau	**225,730**	**147,555**
Cyfran o'r asedau yng Nghronfa Bensiwn Clwyd	10,593	7,255
Diffyg Net yn y Pensiynau	**215,137**	**140,300**

Mae'r ymrwymiadau wedi cael eu prisio ar sail actwaraidd gan ddefnyddio'r dull uned amcanol sy'n asesu ymrwymiadau'r gronfa yn y dyfodol wedi eu gostwng i'w gwerth presennol. Mae Cynllun yr Ymladdwyr Tân wedi ei brisio gan Adran Actwari'r Llywodraeth ac mae ymrwymiadau Cronfa'r Cyngor Sir wedi ei brisio gan Mercer, cwmni annibynnol o actiwarïaid. Y prif ragdybiaethau a ddefnyddiwyd yn y cyfrifiadau yw:

	Cynllun y Diffoddwyr Tân		***Cronfa Bensiwn Clwyd***	
	2010 %	***2009 %***	***2010 %***	***2009 %***
Cyfradd chwyddiant	3.9	3.0	3.5	3.3
Cyfradd cynnydd mewn cyflogau	5,4	4.5	4.75	4.6
Cyfradd y cynnydd mewn pensiynau	3.9	3.0	3.5	3.3
Cyfradd gostwng ymrwymiadau'r cynllun	5.8	6.9	5.7	7.1
Disgwyliad oed pan yn 65	Dynion	Merched		
Pensiynwyr Presennol	23.3	25.2		
Pensiynwyr yn y Dyfodol	26.2	28.0		

Mae'r asedau yng Nghronfa Bensiwn Clwyd wedi eu prisio ar sail gwerth teg, yn bennaf gwerth y farchnad ar gyfer buddsoddiadau, ac yn cynnwys:

	31 Mawrth %	***31 Mawrth £'000***	***Adenillion Disgwyliedig ar yr Ased %***
2010			
Buddsoddiadau ecwiti	58.5	6,196	7.5
Bondiau	11.8	1,250	5.2
Asedau eraill	29.7	3,147	7.5
Cyfanswm		**10,593**	
2009			
Buddsoddiadau ecwiti	51.9	3,765	7.5
Bondiau	12.5	907	6.0
Asedau eraill	35.6	2,583	7.5
Cyfanswm		**7,255**	

Gellir dadansoddi'r symudiad yn y diffyg pensiwn net ar gyfer y flwyddyn fel a ganlyn yn seiliedig ar werth presennol atebolrwydd y cynllun:

ATEBOLRWYDD	*2009/10 £'000 Clwyd*	*2009/10 £'000 Diffoddwyr*	*2008/09 £'000 Clwyd*	*2008/09 £'000 Diffoddwyr'*
Balans ar 1 Ebrill	-12,515	-135,040	-14,797	-144,340
Cost Bresennol y Gwasanaeth	-370	-2,470	-630	-3,210
Cost y Gwasanaeth yn y Gorffennol	-84	-500	0	0
Llog	-898	-9,220	-920	-9,860
Cwtogiad	0	0	0	0
Colled/Cynnydd Actiwari	-5,487	-63,620	3,799	16,000
Cyfraniadau Cyflogwyr	0	5,650	0	2,359
Asesiadau Actiwari	104	-1,280	33	4,011
Atebolrwydd Pensiwn Net ar Ddiwedd y Flwyddyn	**-19,250**	**-206,480**	**-12,515**	**-135,040**

Cysoniad ar werth teg Asedau'r cynllun, yn ymwneud â Chronfa Bensiwn Clwyd yn unig:

Asedau	*2009/10 £'000*	*2008/09 £'000*
Balans 1 Ebrill	7,255	8,508
Enillion ar Asedau Pensiwn	516	602
Cynnydd/Colled Actiwari	2,027	-2,697
Cyfraniadau	795	842
Asedau Pensiwn Net Diwedd y Flwyddyn	**10,593**	**7,255**

23. LLIF ARIAN – CYSONI Â'R CYFRIF INCWM A GWARIANT

	2009/10 £'000	*2008/09 £'000*
Llif Mewnol Arian Net y Gweithgareddau Refeniw	-2,801	-356
SYMUDIADAU DI-ARIAN I'R CYFRIF INCWM A GWARIANT		
Gostyngiad mewn Stoc	-18	4
(Cynnydd) mewn Dyledwyr	885	-1,685
Gostyngiad mewn Taliadau ymlaen llaw	13	13
Cynnydd mewn Credydwyr	-44	475
(Gostyngiad)/Cynnydd mewn Derbyniadau ymlaen llaw	-20	0
Tâl Dibrisio	-65	96
Taliadau Gohiriedig	1,711	1,065
Addasiad Pensiwn FRS17	-562	-89
Taliad Amhariad	6,477	6,750
	2,574	1,173

EITEMAU WEDI EU NODI YN UNIGOL AR Y DATGANIAD LLIF ARIAN		
Llog a Dalwyd	308	546
Llog a Dderbyniwyd	-49	-144
Cyfraniad i/(o) Ddarpariaethau Amrywiol	132	50
Cyfraniad i/(o) Ddarpariaeth Ddyled Drwg	-11	3
Enillion yn sgil gwaredu Asedau Sefydlog	-13	-7
DIFFYG I'R CYFRIF INCWM A GWARIANT	**8,517**	**7,894**

24. **CYSONI SYMUDIAD ARIAN A'R HYN SYDD GYFWERTH Â'R ARIAN**

	31 Mawrth 2010 £'000	***31 Mawrth 2009 £'000***
Arian yn y banc (gorddrafft)	992	391
Arian Symudol	0	-1
Arian mewn Cyfrifon Imprest	-5	-30
CYFANSWM	**987**	**360**
GOSTYNGIAD MEWN ARIAN A'R HYN SYDD GYFWERTH	**627**	

25. **CYSONI SYMUDIADAU MEWN ARIAN I'R SYMUDIADAU MEWN DYLED NET**

	Balans 31 March 2009 £'000	***Llif Arian Net £'000***	***Balans 31 Mawrth 2010 £'000***
Balansau Ariannol	-360	-627	-987
Buddsoddiadau Tymor Byr	1,650	2,370	4,020
Dyled yn ddyledus o fewn un Flwyddyn	-4,395	-2,686	-7,081
Dyled yn ddyledus ar ôl un Flwyddyn	-10,618	1,727	-8,891
	-13,723	**784**	**-12,939**

26. YMRWYMIADAU AMODOL

Ers 1 Ebrill 2006 mae wedi bod yn bosib i Ddiffoddwyr Tân Rhan amser ymuno â'r Cynllun Pensiwn Diffoddwyr Tân Newydd**.** Fodd bynnag, o ganlyniad i achos llys yn ymwneud â Gweithwyr Rhan Amser, a ddaeth i rym ar 1 Gorffennaf 2000, mae modd i Ddiffoddwyr Tân Rhan Amser fod yn rhan o Gynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân o ddyddiad cynharach, dan amgylchiadau penodol. Os dewisir yr opsiwn hwn bydd cryn ymrwymiad ar yr Awdurdod i dalu costau pensiynau o'r fath. Nid yw cyfrifiad manwl o'r ymrwymiadau wedi eu cytuno'n llawn eto ac efallai y caiff elfen ohono ei ariannu gan Lywodraeth Cynulliad Cymru. Ni ellir mesur y costau presennol a amseriad y fath ymrwymiadau ar hyn o bryd.

26. DIGWYDDIADAU ÔL-FANTOLEN

Yn eu cyllideb ar ddydd Mawrth 22 Mehefin 2010, cyhoeddodd y Llywodraeth y byddant yn mabwysiadau Mynegai Prisiau Defnyddwyr ar gyfer mynegeio pensiynau gwasanaeth cyhoeddus o Ebrill 2011. Caiff hyn effaith ar y cynlluniau pensiwn y mae Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru yn ei ddarparu i'w gweithwyr. Ar hyn o bryd, ni wyddys sut yn union y bydd hyn yn effeithio ar y cynlluniau pensiwn.

CYFRI'R GRONFA BENSIWN

Cyfrif y Grnofa	*2009/10 £000*	*2008/09 £000*
INCWM		
Cyfraniadau sy'n Dderbyniadwy:	-2,000	-2,088
Cyfraniadau arferol Cyflogwyr	0	0
Taliad Iechyd Gwael Gweithwyr	-1,100	-1,130
Aelodau	-216	0
Trosglwyddiadau i Mewn	**-3,316**	**-3,218**
CYFANSWM		
GWARIANT		
Budd-daliadau Taladwy:	4,647	4,226
Taliadau Pensiwn	1,306	3,163
Cyfathrebu Pensiynau a budd-daliadau Un Taliad		
Taliadau i ac ar Ran Pobl sy'n Gadael:	587	0
Trosglwyddiadau allan	**6,540**	**7,389**
CYFANSWM		
	3,224	4,171
SWM NET (TALADWY)/DERBYNIADWY CYN Y GRANT YCHWANEGOL	-3,224	-4,171
Derbyn grant Ychwanegol gan WAG	**0**	**0**

Datganiad Asedau Net	*2009/10 £000*	*2008/09 £000*
Asedau ac Ymrwymiadau Cyfredol Net:		
Ychwanegiad sy'n daladwy i WAG	1,152	-1,829
Swm sy'n ddyledus o'r Gronfa Gyffredinol	-1,152	1,829
Asedau Net ar ddiwedd y flwyddyn	**0**	**0**

Nodiadau i Gyfri'r Gronfa Bensiwn

Sefydlwyd y gronfa ar 1 Ebrill 2007 ac mae'n delio a Chynlluniau Pensiwn Ymladdwyr Tân 1992 a 2007 ac yn cael ei weinyddu gan yr Awdurdod. Mae cyfraniadau'r gweithwyr a'r cyflogwr yn cael eu talu mewn i'r Gronfa, y gwneir taliadau i bensiynwyr ohono. Mae lefel cyfraniadau'r gweithwyr a'r cyflogwr yn seiliedig ar gyfraddau tâl pensiynadwy a osodir yn genedlaethol gan WAG ac yn amodol ar ailwerthusiad bob tair blynedd gan Adran Actwari'r Llywodraeth. Mae'r cynllun wedi ei dangyllido heb unrhyw asedau buddsoddi a bydd unrhyw wahaniaeth rhwng y budd-daliadau sy'n daladwy a chyfraniadau sy'n dderbyniadwy yn cael ei gyfarfod drwy Grant Ychwanegol gan WAG.

Cyfraddau Cyfraniadau

Dan Reoliadau Pensiwn Ymladdwyr Tân roedd cyfraddau cyfraniadau ar gyfer cynllun 2007 yn cyfrifo am 19.5% o'r tâl pensiynadwy (11% cyflogwyr a 8.5% gweithwyr) ac ar gyfer cynllun 1992 roeddynt yn cyfrifo am 32.3% o'r tâl pensiynadwy (21.3% cyflogwyr a 11% gweithwyr).

Nid yw'r Cyfri'r Gronfa yn rhoi sylw i ymrwymiadau pensiwn a budd-daliadau eraill wedi i'r cyfnod ddod i ben.

Adroddiad yr archwilydd annibynnol i Aelodau Awdurdod Tân Gogledd Cymru

Rwyf wedi archwilio datganiadau cyfrifyddu a nodiadau cysylltiedig Awdurdod Tân Gogledd Cymru ac y cronfa bensiwn y Swyddogion Tân ar gyfer y flwyddyn yn diweddu 31 Mawrth 2010 wedi ei gynnwys o fewn y Datganiad Cyfrifon i Awdurdod Tân Gogledd Cymru o dan Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004. Mae'r datganiadau cyfrifyddu'n cynnwys y Cyfrif Incwm a Gwariant, Datganiad Symudiadau ar Falans y Gronfa Gyffredinol, Datganiad Cyfanswm Enillion a Cholledion Cydnabyddedig, y Fantolen a'r Datganiad Llif Arian. Paratowyd y datganiadau cyfrifyddu o dan y polisïau cyfrifyddu a nodir yn y Datganiad Polisïau Cyfrifyddu.

Paratoir yr adroddiad hwn yn unig i Awdurdod Tân Gogledd Cymru yn unol â Rhan 2 Deddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004 ac i ddim pwrpas arall, fel yr amlinellir ym mharagraff 42 Datganiad Cyfrifoldebau Archwilwyr Penodedig, ac Arolygwyr a Chyrff a Archwilir ac a Adolygir (2008) a baratoir gan Archwilydd Cyffredinol Cymru.

Priod gyfrifoldebau y swyddog ariannol cyfrifol a'r archwilydd annibynnol

Mae cyfrifoldebau'r swyddog ariannol cyfrifol o safbwynt paratoi'r datganiad cyfrifyddu yn unol â gofynion cyfreithiol a rheoleiddiol perthnasol a'r Datganiad Arfer a Argymhellir ar Gyfrifyddu Awdurdod Lleol yn y Deyrnas Unedig 2008 wedi eu nodi yn y Datganiad Cyfrifoldebau ar gyfer y Datganiad Cyfrifyddu.

Fy nghyfrifoldeb ni yw archwilio'r datganiadau cyfrifyddu a'r nodiadau cysylltiedig yn unol â gofynion cyfreithiol a rheoleiddiol perthnasol a'r Safonau Rhyngwladol ar Archwilio (DU ac Iwerddon).

Cyfrifoldeb corff y llywodraeth leol yw cynnal a chadw a sicrhau gonestrwydd gwefan Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru; nid gwaith yr archwilydd yw dwyn ystyriaeth i'r materion hyn ac, yn unol â hynny, nid yw'r archwilydd yn gyfrifol am unrhyw newidiadau a allai fod wedi digwydd i'r datganiad cyfrifon wedi iddynt gael eu cyflwyno ar y wefan. Rwyf yn rhoi fy marn ar p'un ai yw'r datganiadau cyfrifyddu a'r nodiadau cysylltiedig yn cyflwyno'n deg, yn unol â gofynion cyfreithiol a rheoleiddiol a'r Datganiad Arfer a Argymhellir ar Gyfrifyddu Awdurdod Lleol yn y Deyrnas Unedig 2009:

- sefyllfa ariannol yr Awdurdod Tân Gogledd Cymru a'i incwm a'i wariant am y flwyddyn; ac
- Trafodion ariannol cronfa bensiwn y Swyddogion Tân yn ystod y flwyddyn, a swm a threfniant asedau ac atebolrwydd y gronfa, ar wahân i'r atebolrwydd i dalu pensiynau a buddion ar ôl diwedd blwyddyn y cynllun.

Rwyf yn adolygu a yw'n Datganiad ar Reolaeth Fewnol yn adlewyrchu'r ffaith ei fod yn cydymffurfio â'r 'Datganiad ar reolaeth fewnol mewn llywodraeth leol; yn cwrdd â gofynion y Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio 2003' a gyhoeddwyd gan CIPFA yn Ebrill 2004. Rwyf yn nodi os nad yw'n cydymffurfio ag arferion priodol a nodir gan CIPFA neu os yw'r datganiad yn gamarweiniol neu'n anghyson â gwybodaeth arall yr wyf ydym yn ymwybodol ohoni o'n harchwiliad. Nid yw'n rheidrwydd arnom i ystyried, ac nid ydym wedi ystyried, p'un ai a yw'r Datganiad ar Reolaeth Fewnol yn cwmpasu'r holl risgiau a rheolau. Nid yw'n rheidrwydd arnom chwaith i lunio barn ar effeithiolrwydd gweithdrefnau llywodraethu corfforaethol yr Awdurdod na'i weithdrefnau risg a rheolaeth.

Rwyf yn darllen gwybodaeth arall a gyhoeddwyd gyda'r datganiadau cyfrifyddu a'r nodiadau cysylltiedig ac yn ystyried a yw'n gyson â'r datganiadau cyfrifyddu a'r nodiadau cysylltiedig a archwiliwyd. Mae'r wybodaeth arall hon yn cynnwys yn unig y Rhagair Esboniadol. Rwyf yn ystyried yr oblygiadau i'n hadroddiad os byddwn yn ymwybodol o

unrhyw gamddatganiadau amlwg neu anghysonderau sylweddol â'r datganiadau cyfrifyddu a'r nodiadau cysylltiedig. Nid yw fy nghyfrifoldebau ymestyn i unrhyw wybodaeth arall.

Sail y farn archwilio

Cynhaliwyd fy archwiliad yn unol â Deddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004, y Cod Ymarfer Archwilio ac Adolygu a gyhoeddwyd gan Archwilydd Cyffredinol Cymru, a'r Safonau Rhyngwladol ar Archwilio (DU ac Iwerddon) a gyhoeddwyd gan y Bwrdd Arferion Archwilio. Mae archwiliad yn cynnwys ymchwiliad, ar sail prawf, o dystiolaeth sy'n berthnasol i'r symiau a'r datgeliadau yn y datganiadau cyfrifyddu a'r nodiadau cysylltiedig. Mae hefyd yn cynnwys asesiad o'r amcangyfrifon a'r farn arbennig a wnaed gan yr Awdurdod wrth baratoi'r datganiadau cyfrifyddu, a ph'un ai yw'r polisïau cyfrifyddu'n briodol i amgylchiadau'r Awdurdod, wedi eu cymhwyso'n gyson a'u datgelu'n ddigonol.

Rwyf yn cynllunio a chynnal ein harchwiliad er mwyn cael yr holl wybodaeth a'r esboniadau y credem oedd eu hangen yn fy marn i roi digon o dystiolaeth i mi roi sicrwydd rhesymol nad oes yn y datganiadau cyfrifyddu a'r nodiadau cysylltiedig yn rhydd o unrhyw gamddatganiadau gwirioneddol, boed hynny oherwydd twyll neu anghysondeb neu fath arall. Wrth lunio fy marn rwyf hefyd wedi gwerthuso digonolrwydd cyffredinol y modd y cyflwynwyd y wybodaeth yn y datganiadau cyfrifyddu a'r nodiadau cysylltiedig.

Baen ar datganiadau cyfrifyddu a'r nodiadau cysylltiedig i Awdurdod Tân Gogledd Cymru

Yn fy marn i, mae'r datganiadau cyfrifyddu a'r nodiadau cysylltiedig yn cyflwyno'n deg a chywir, yn unol â gofynion cyfreithiol a rheoleiddiol a'r Datganiad o Arfer a Argymhellir ar Gyfrifyddu Awdurdod Lleol yn y Deyrnas Unedig 2009, sefyllfa ariannol Awdurdod Tân Gogledd Cymru ar 31 Mawrth 2010 a'i incwm a'i wariant ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben bryd hynny.

Baen ar gyfriflenni cyfrifeg a'r nodiadau perthnasol Cronfa Bensiwn y Swyddogion Tân

Yn fy marn i, mae'r cyfrifon cronfa bensiwn, a'r nodiadau perthnasol yn cyflwyno trafodion ariannol Cronfa Bensiwn y Swyddogion Tân yn deg, yn unol â gofynion cyfreithiol a rheoleiddiol a'r Datganiad Arferion a Argymhellwyd ar gyfer Cyfrifeg Awdurdod Lleol yn y Deyrnas Unedig 2009, yn ystod y flwyddyn sy'n gorffen 31 Mawrth 2010 a swm a threfniant asedau ac atebolrwydd y gronfa, ar wahân i'r atebolrwydd i dalu pensiynau a buddion ar ôl diwedd blwyddyn y cynllun

Casgliad ar drefniadau ar gyfer sicrhau economi, effeithiolrwydd ac effeithlonrwydd yn ei ddefnydd o adnoddau

Bydd fy nghasgliad ar drefniadau Awdurdod Tân Gogledd Cymru ar gyfer sicrhau economi, effeithiolrwydd ac effeithlonrwydd yn ei ddefnydd o adnoddau am y flwyddyn yn diweddu 31 Mawrth 2010 yn cael ei adrodd ar wahân yn y Llythyr Archwilio Blynyddol.

Tystysgrif a Gwblhawyd

Ardystiaf fy mod wedi cwblhau archwilio'r datganiadau cyfrifyddu a'r nodiadau Awdurdod Tân Gogledd Cymru yn unol â Deddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004 a Chod Ymarfer Archwilio ac Adolygu a gyhoeddwyd gan Archwilydd Cyffredinol Cymru .

Anthony Barrett
Archwilydd Penodedig
Swyddfa Archwilio Cymru, 24 Heol y Gadeirlan, Caerdydd CF11 9LJ
29 Medi 2010